Broj 30 U Trstu 29. julija 1897. Godina XXV

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cenniku i po pogodbi. Isto tako je zaključeno. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Imena onih, koji bilju postu valja [illegible] Reklamacije [illegible] Kome ne nadodje na vreme, neka to javi odpravničtvu u otvorenoj pismu, na koje se ne plaća poštarina, ako se izvanal napiše [illegible]

Dopisi se ne vraćaju [illegible] Nebilježeni listovi [illegible] Predplata na poštarinu: [illegible] for. na godinu. Razmjerno for. [illegible] za polgodine. Izvan carevine vile poštarina. Na malo jedan novč. 5 novčić.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Tarnate br. 14.

Poučni gospodarski i politički list.

Glejmo vsaki mali stvari, u nekoga sve pokvari. Nar. posl.

Glavna skupština političkoga družtva „Edinost“

Odkad postoji naše političko družtvo, nije sakupilo najednom toliko članova i gostova na njegovoj skupštini, koliko na onoj, obdržavanoj dne 18. t. mj. u prostranoj dvorani „*Tržaškega Sokola*“ Trst. Sa okolicom je mnoga občina Istre odaslaše amo svoje ponajbolje sinove.

U uročeni sat otvori predsjednik *Mandić* skupštinu pozdravivši u ime odbora mnogobrojne članove i mile nam goste najsrdačnije, i im se zahvali na tolikom odzivu, čim su pokazali, da uvažuju, važnost današnje skupštine i ozbiljnost tužnog položaja, u kojem se nalazimo.

Predstavi vladinoga zastupnika, redarstvenoga nadkomesara g. *Bachera*, pak narodne zastupnike iz Istre gg. *Spinčića*, oba *Trinajstića*, *Jenka*, *Stangera*, *Kompareta*, koje pozdrave skupštinari burnimi živio-klici; predstavi nadalje načelnika Doline g. *Sancina*; tršćanske zastupnike gg. *Nabergoja*, *Vj. Gorupa* i *Vatovca*, koji bijahu takodjer oduševljeno pozdravljeni; predstavi nadalje izvještitelje slavenske štampe u Trstu i to „*Edinosti*“, „*Brivca*“, „*Naše Sloge*“ i „*Pensiero Slavo*“; pozdravi članove i goste kmetske ruke iz Istre, iz občina: *Pomjan*, *Oprtalj*, *Umag*, *Pazin*, *Kanfanar* itd. i konačno predstavi gosp. *A. Gabrščeka*, urednika goričke „Soče“, koji je upravo tada u dvoranu stupio. Sve ove pozdrave skupštinari srdačnimi živio-klici.

Zatim izreče predsjednik poduljі govor, kojim razloži uzroke, zašto je odbor letos kasno sazvao godišnju skupštinu, te opiše odborovo djelovanje tečajem minule družtvene godine, koje se je većinom vrtilo oko izbora za grad Trst, te skupnih izbora za državni sabor i oko poznatih javnih sastanaka u Trstu i u okolici radi osnutja posebnoga kotarskoga poglavarstva za tršćansku okolicu.

Iza toga pročitao je tajnik g. *Cotić* vrlo obsirno i točno sastavljeno izvješće, koje nam je podalo vjerno ogledalo odborova djelovanja i pravi slikn odnošaja, u kojih se nalazimo, i koje bijaše na koncu živahnim odobravanjem prihvaćeno.

Inžinir g. *V. M. Živic*, dobiv riječ, izrekao je odstupajućemu odboru najtaskaviju zahvalu za njegovo uprav uzorno djelovanje tečajem prošle družtvene godine.

Blagajnik g. *A. Bogdanović* izvesti skupštinu o novčanom stanju preporučiv ujedno skupštinarom, da bi se vrnče zauzeli za to, da naše družtvo zadobije što veći broj članova. Izvješće to odobri skupština bez prigovora.

Čim je predsjednik oglasio petu točku dnevnoga reda „*Izvješće o političkom položaju*“, čulo se sa više strana glasove „*Spinčić! Spinčić!*“ koji se doista oglasi za riječ i koji bijaše tada burno pozdravljen.

Radi pomanjkanja prostora donašamo danas samo važnija mjesta iz tog zanimivog govora, a bude li nam iole moguće, donieti demo ga po brzopisnih bilježkah u cielosti.

Govornik izreče ponajprije svoje veselje što se je toli mnogobrojno občinstvo odborovu pozivu odazvalo. Reče, da neće izviestiti o djelovanju u državnom saboru, jer su o tom pisale naše novine. Zatim crta rad ili nerad svih onih ministarstva, koja su vladala odkad je on u carevinskom vieću. U to doba promjenila se 4 ministarstva, što je dokaz, da se moraju u našoj državi temeljito promjeniti sadašnji odnošaji. Narodom se mora dati njihova prava. Oduzeti se mora onim, koji imadu previše i dati onim, koji imadu premalo ili ništa.

U čitavoj monarhiji podiliše si moć i pravice *Madjari* i *Niemci* i prijatelji ovih. Talijani.

Uzrok težkomu današnjemu položaju valja tražiti u borbi krivoga židovskoga liberalizma proti pravomu kršćanskomu liberalizmu.

Govori o ministarstvu grofa *Taaffe-a*, o ministarstvu *Windischgraetza* ili koalicije, zatim o ministarstvu *činovnika*, pak konačno o sadašnjem ministarstvu grofa *Badeni-a*. Ovo ministarstvo nije imalo na početku ni odlučnih prijatelja ni odlučnih protivnika. Tekar nakon izdanja poznatih jezikovnih naredaba za Česku i Moravsku našlo je na odlučne protivnike. Niemci liberalci, nacionalci, a osobito Schönererovci dignuli su proti njemu nebo i pakao. Nastala je medju Niemci krika i vika proti naredbam i proti ministarstvu. Tomu je *Badeni* popustio zaključiv najednom zasjedanje carevinskoga vieća. Grof *Badeni* nije pokazao odlučnosti napram Niemcem — vikačem, a jedino odlučnostju i točnim provadjanjem državnih temeljnih zakona dao bi se i kod nas uvesti mir i red.

Zatim opisuje govornik sastav parlamentarne većine, koja se temelji na kršćansko-liberalnih načelih. *Glavna skupina* te većine jesu Mladočesi i češki velikaši, medju kojim se nalazi i knez *Schwarzenberg*, koji je nedavno naglasio, da valja zadovoljiti i nas Hrvate i Slovence. *Druga skupina* jesu Poljaci, kojim je na čelu odličan muž, koji je pokazao, da znade biti i neodvisnim i napram svomu sužemljaku grofu *Badeni-u*, i koji je odlučio ostati u većini, hotio il nehotio to ministar *Badeni*. *Treća skupina* jesu umjereni Niemci, koji hoće, da se napram svim državljanom ravnopravno postupa. *Četrtu skupinu* sačinjava naša *slavenska kršćansko-narodna sveza*, u kojoj se nalaze svi slovenski i svi hrvatski zastupnici. Ta sveza je postala usljed obćenite želje našega naroda. Ona je bila i jest *neodvisna* od svakoga, dapače i od same *vlade*. Ona je zapriečila, da Badeni nije sastavio odlučno protivne nam većine, i nade imade, da će se ova sveza i sadašnja većina i nadalje uzdržati.

Zatim je prešao govornik na odnošaje u Primorju, za koje veli, da su tužni i težki; naše stanje je nesnosljivo; mi se borimo za puki obstanak — *za biti ili nebiti*. Navadja zatim razne dogodjaje i postupanje vlade i Talijana u Trstu i u Istri za dokaz o nesnosljivom stanju kod nas. U Primorju nesmije se ništa mienjati što bi bilo nam na korist, ali što je nam na škodu, to se lahko uvede.

Govor taj odobravalo je često oduševljeno občinstvo a na koncu nije se mogla sleći bura klicanja i pleskanja.

Na upit predsjednika, da li želi još koji riječ, priglasio se zastupnik *Kompare*, koji započe sa dolazkom *Badeni-a* u naše strane. Iz toga nagloga posjeta zaključivali su i priprosti seljaci, da će nam taj ministar malo pomoći. Opisuje ministrovo putovanje kroz Istru i talijanske spletke, da se nečuje tom prigodom naš glas. Navadja kako je našao u arhivu proglas zemaljske vlade iz god. 1848. na naše narodno svećenstvo, koje bijaše tada pozvano, da sakupi narod pod oružje proti neprijateljskim navalam Italije.

Govornik se pita, kako se danas postupa od strane vlade sa narodnim svećenstvom i sa našim pukom? Danas se kvari na sve moguće načine puk, da se ga tim oslabi, uništi, što se ipak neće našim protivnikom posrećiti. Govornik se je takodjer mnogo odobravalo i klicalo.

Gosp. *Negode* pita predgovornika, koju su plaću dobili za svoju odanost i privrženost vladi i državi naši stariji, koji bijahu na pomoć pozvani spomenutim proglasom.

Na taj upit sliedio je odgovor sa više strana: *tà znate kakovu plaću dobivamo i sada od vladajućega sustava za našu lojalnost i odanost državi.*

Nakon toga zadobi riječ zastupnik *Nabergoj*, koji bijaše od občinstva oduševljeno pozdravljen. On reče, da će kazati samo par riječi, jer bi morao inače kazati istinu, a to se kod nas nesmije reći. Opisuje postupanje vlade, njezinih činovnika, te naših narodnih protivnika prigodom zadnjih državnih izbora u Trstu i u okolici. Navadja pojedine slučajeve u raznih krajevih okolice, spominje nemire i izgrede, nastavše usljed izazivanja naših protivnika u pojedinih izbornih kotarih okolice. Burno bijaše pozdravljen g. *Nabergoj* i na koncu svoga kratkoga ali potresnoga govora.

Predsjednik *Mandić* prijavi skupštini, da je odbor zaključio stupiti pred današnju skupštinu sa više resolucija, koje će pojedini odbornici staviti i obrazložiti. U tu svrhu podieljuje prvomu rieč tajniku g. *M. Cotiću*.

Ovaj obrazloži poduljim govorom, kako nam valja raditi složnimi silami, da postignemo zajednički nam cilj; zato treba nam pomoći ostale naše braće po krvi i jeziku, živuće u ovoj monarkiji; trebamo slavenske uzajemnosti, valja da smo jedan za drugoga, svi za jednoga i jedan za sve. Liep dokaz slavenske uzajemnosti pružio je dne 4. t. mj. knez dr. *Bedrih Schwarzenberg*, koji je pred svojimi izbornici izjavio u Budjejovicah, *da moramo biti svi Slaveni složni i uzajemni*. On reče nadalje, da se mora u čitavoj Austriji urediti odnošaje na temelju ravnopravnosti.

Govornik predloži u znak zahvale i prizuanja tomu odličnomu članu českoga narodnoga zastupstva sliedeću resoluciju:

„Glavna skupština polit. družtva „Edinost“, obdržavana dne 18. t. mj. izriče čuvstvom najdublje blagodarnosti iskrenu zahvalu dru. *Bedrihu Schwarzenbergu* radi njegovog važnog govora od dne 4. julija 1897. u Budjejovicah, osobito pako radi njegove izjave, da treba raditi oko pobjede ravnopravnosti u čitavoj državi, te na laskavih, sučutnih i bratskih riečih, kojimi se je plemeniti taj muž sjetio našega potlačenoga hrvatsko-slovenskoga naroda.“

Ova resolucija kano i sve sliedeće, bijaše oduševljeno od svih prisutnih prihvaćena.

Podpredsjednik dr. *Rybář* obrazlaže svoju resoluciju najnovijimi doživljaji u carevinskom vieću, koji su nastali usljed izdanja poznatih jezikovnih naredaba u Českoj i Moravskoj. Govori o jezikovnih odnošajih u Primorju kod svih javnih oblastih, a rieči podkriepljuje sa primjeri i dokazi, te stavi konačno ovu resoluciju:

PODLISTAK.

Buratin

ali

prekršćenje banderijaša.

Komedija za plakat.

Napisal iu Lovrinović.

(Nastavak).

IV. Prizor.

I ženske imaju kadgod pravo!

Band. Tonka pak Jele.

Tonka: Uća sram te bilo — vas svet ti se ruga.

Band.: A ki je ta vas svet — bim malo otel ja znat.

Tonka: Vas svet — to će reć svi pametni ljudi, ki se još nisu s pametun svadili, kako ti. Svi te imaju za norca, svi. . . .

Jele: (ka je baš nato prišla). Ja, pravo — govori gospodarica, svi vas imaju za norca, svi a najprva ja. . .

Band.: Odkada su se device pučele mešat va gospodarski posli, a?

Tonka: Jele ima pravo. Mane je već sram, da sam ti žena, ja sram me je. Ne reci mi! malo, ča će tebe već tako staremu taljanska gramatika?

Band.: Ti ženo muči, a ti Jele govori kada budu kokoše. . . .

Jele: Ja ću govorit, kada me bude volja i drago, ste me razumeli?

Tonka: Taljanska gramatika će ti dat jist, ča ne?

Jele: Aj bite još najbolje storili, da greste va kakov kolej, pak da vas tamo sbiksaju kako trebe.

Band.: Misliš, da bi mi žal bilo? Magari, da bin ja mogal poć va školu, magari pak da bi me i šibali niš zato.

Jele: Za pravo reć, tega bi vam malo i za potrebu bilo.

Tonka: I tako ti misliš, da će nam kuća poć napreda.

Band.: To se zna da će. Nego s kem ja govorim. Vi ste obe tako bedaste, tako trubaste, da se ja sramujem s vašega neznanja. (Svojoj ženi:) Ma čuj malo, ča ću te sada pitat. Znaš ti ča si rekla malo prvo?

Tonka: Kako ne bim znala! Ja sam ti rekla, da biš bolje storil, da malo više nastojiš okole kući.

Band.: Ja te ne pitam ito, nego, da mi rečeš, ča su te besedi, ke si ti malo prvo rekla.

Tonka: Besedi, ke sam ja rekla pametne su i lepe.

Band.: Ma ja negovorim od tega, si čula već jedanput. Ja te pitam, da mi rečeš, ča ti ja sada govorim?

Tonka: Ča mi govoriš? A ča, ako ne nemotarije i bedastoće.

Band.: I ne češ? Uh! ma si tvrda. Kako se zove ovakovo govorenje?

Tonka: Zove se onako — kako se zove.

Band.: A — trubilo! To je proža — no!

Tonka: Proža? Kakova vr... proža?

Band.: Ja, ja, proža. Sve ča je proža ni pesmica, a sve ča ni pesmica je proža. To će reć učit. Sada vidiš. Češ mi još kada reć, da se ne vadim taljansku gramatiku. (Jeleti:) a znaš ti, ča valja storit, ako će se reć. U?

Jele: Ča—a—a—a?

Band.: Čaaa? Pitam te, da mi rečeš, ča storiš, ako češ reć: U.

Jele: Kako? Ča?

Band.: Onako! . . . Reci malo U, pak češ videt.

Jele: No — neka vam je: U.

Band.: No — pak ča si storila?

Jele: Rekla sam U.

Band.: Ja, ma ča si storila, kada si rekla U?

Jele: Storila sam ono, ča ste mi vi rekli.

Band.: Zlodej! zel i takove šupe glavi. No gledaj va me. Ako češ reć U moraš zatulit, kako da češ se kemu narugat, no glej! — Uuu!

Jele: Videj, videj malo kako je to lepo.

Tonka: A to je neč, to.

Band.: Temu se vi čudite. A da ste pak videle R, R, Da, Da, F, Fa, Fa, I, O, I, O.

Tonka: Ti si nebore najbrže nejde naštrapal.

Jele: Ja mislim, da bi te dobro storil, da greste malo va Lisinu, da se malo ohladite.

Tonka: Veruj, veruj, ča ti one pijavice deju.

Band.: Pijavica je tebe jedan duhtor Izdajić i Kajfić, ki navećoj gospode va Trste va Parenze i na Vološkem deju *ti*. Ča ni to jedna vela čast za me, kada mi takovi ljudi govore: *Moj prijatelju, moj dragi prijatelju!*

Tonka: Ja, dokle ti zmuzu i najzadnji groš. Šegavi su oni, neboj se. Ma je to moguće, da ti ne vidiš, ča okole tebe delaju?

Jele: Slepega miša se š njim igraju.

Band.: Pst. Neka vas zlodej ča nese. K mane gredu gospoda ala marš.

Jele: Bit će sopeta kakova kumedija.

Tonka: A brišan moj muž. Tako ja zdrava, ako nebi dobro, da ga zapeljem malo na Trsat fratrom, da ga blagoslove. (Gredu ča.)

(Još će toga bit.)

„Poziva se visoku vladu, da izdade obzirom na jezikovne odnošaje, slične onim u Českoj, čim prije takodjer za naše Primorje jezikovne naredbe, slične onim za kraljevinu Česku i medjašnu grofoviju Moravsku."

Podpredsjednik dr. *Gregorin* stavi i obrazloži resoluciju glede posebnog zastupmandata za tršćansku okolicu. Govornik navadja najočitije neurednosti i nezakonitosti, koje su počinili narodni protivnici prigodom zadnjih državnih izbora. Neblijske varke, neima slieparije ili toli nemoralnoga sredstva, kojim se oni nebi bili poslužili. Proti takovom protivniku nije moguća dalnja borba. Radi toga stavlja sliedeću resoluciju:

„Glavna skupština politič. družtva „Edinost" od dne 18. t. mj. izjavlja, da je sadašnji državni izborni red, u koliko spada na Trst i okolicu, nepravedan, jer pomaže Talijanom do svih pet mandata, dočim nemogu Slovenci niti do jednoga, premda sačinjavaju Slovenci u Trstu skoro trećinu svega pučanstva. Pravica zahtjeva dakle, da se Slovencem u Trstu zajamči bar jedan mandat za državni sabor, i to tako, da se putem zakonodavstva odluči posebni mandat za našu okolicu. Takav je zahtjev opravdan ne samo iz narodnih, već takodjer i gospodarskih obzira, jer imade tršćanska okolica značaj seoskih občina, dočim imade grad Trst značaj trgovački, čemu dolazi još, da broj pučanstva okolice (preko 35.000) opravdava posve takav zahtjev. Ovako pravedna odredba prepriečila bi opetovanje izgreda, kojih bijaše prigodom zadnjih državnih izbora, što bi služilo na korist gradu Trstu i državi.

„Nalaže se dakle budućemu odboru polit. družtva „Edinost", da poduzme sve potrebito, da se postavi u budućem zasjedanju državnoga sabora od naših i nam prijaznih zastupnika primjeren predlog u gornjem smislu."

Predsjednik *Mandić* stavi zatim i obrazloži sliedeću resoluciju:

„Uvažujuć, da su ostale neizpunjene sve naše, u zakonu osnovane pravice i sva obećanja središnje vlade, učinjena zemaljskim i državnim zastupnikom naroda hrvatsko-slovenskoga u Primorju;

uvažujuć nepobitnu činjenicu, da je postalo upravo nesnosnim kulturno-političko i narodno-gospodarsko stanje primorskih Hrvata i Slovenaca;

uvažujuć konačno, da se nalaze naši državni zastupnici u klubu, koji sa drugimi srodnimi klubovi sačinjava većinu carevinskoga vieća,

pozivlje današnja glavna skupština polit. družtva „Edinost" svoje državne zastupnike, neka uzrade u toj većini svimi silami na to, da se spomenuto nesnosno stanje primorskih Hrvata i Slovenaca promjeni na temelju zakona, te da nepodupiru nijedne vlade, koja nebi htjela toga učiniti."

Zastupnik *Kompare* stavi resoluciju, kojom se nalaže odboru pol. družtva,

da pozove visoku vladu neka ustroji u Istri potrebitih škola u narodnom jeziku, i da se ustroje čim prije na temelju narodno-vjerskih načela.

Zastupnik *Spinčić* predloži „neka pozove pol. družtvo „Edinost" visoku vladu, da ovrši svoje obećanje, učinjeno zast. Spinčiću u Beču, a do danas neovršeno, da vrati naime istarskim seljakom prepotrebno oruđe i oružje, oduzeto im prigodom zadnjih izbora."

Pošto su jošte govorili g. *M. Pečar* o izvraćanju narodnih imena i naziva od Talijana i g. drd. *Slavik* o zaslugah naših zastupnika, kojim izriče zahvalu i pouzdanje, stavi zastupnik *Kompare* konačno ovu resoluciju:

„Sl. odbor pol. družtva „Edinost" neka se popita na preč. biskupskom ordinarijatu, koje uzroke je navela slavna vlada kad je odrekla dvoici naših bogoslova „titulum mensae" i tim zapriečila njihovo redjenje."

Napokon se prešlo na zadnju točku dnevnoga reda t. j. na izbor novoga odbora, u koj bijaše izabrana većina bivših odbornika, o čemu govorimo na drugom mjestu.

Izcrpiv tako nakom puna 4 sata mirna i trezna razpravljanja dnevni red, predsjednik se zahvali svim članovom i govornikom, preporuči im naše družtvo, ter zaključi około 1 sata pp. ovu važnu skupštinu.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

(Nastavak.)

I dosta polag položenih računa imovno je stanje družbe sljedeće:

a) U prvoj godini (od početka srpnja 1893 do ožujka 1894):

Prihod	for. 12.416·75
Razhod	for. 2.261·78
Po tom višak	for. 10.154·97

b) U drugoj upravnoj godini (od 1. travnja do 31. prosinca 1894):

Prihod	for. 9.210·50
Razhod	for. 7.528·42
Po tom višak	for. 1.682·08

c) U trećoj godini (od 1. siečnja do 31. prosinca 1895):

Prihod	for. 10.023·72
Razhod	for. 7·295·60
Po tom višak	for. 2.728·12

d) U četvrtoj godini (od 1. siečnja do 31. prosinca 1896, o kojoj se sada radi):

Prihod	for. 8.298·73
Razhod	for. 2.957·24
Po tom višak	for. 5.341·49

Stanje prikazuje se još povoljnije, kad se uzmu u obzir, kako se i moraju, *zapisi i darovi učinjeni na korist družbe u upravnoj godini, o kojoj se radi, ali u istoj još neuljerani.*

Polag §-a 684 gr. zak. pripada pravo legataru na legate počamši od dana smrti oporučitelja, ali polag susljednog § 685 istoga zakonika, baštinik nije po pravilu dužan ovršiti ili izplatiti legate prije godinu dana iza smrti oporučitelja.

Tačajem godine 1896 preminuli su, kako smo jurve kazali, sliedeći dobrotvorci naše druzbe sa sliedećim zapisima na njezinu korist:

1. Mih. D. Babić	sa zapisom od	25.000 f.
2. Dr. A. Starčević	„	1.000 f.
3. Mate Matešan	„	500 f.
4. Stjepan Srkulj	„	100 f.
5. Adolf Holjac	„	100 f.

Ad 1. Što se tiče prvoga najvažnijega zapisa, naime onoga M. Babića od 25.000 for., budući da će radi istoga po svoj prilici nastati priepor medju našom družbom i ostalimi legatari s jedne, te medju tvrdkom „Braća Racher u Sarajevu", s druge strane, to se za sada svotu ovoga zapisa *može*, dapače *mora* uvrstiti u prihod za godinu 1896, ali u stupac *dvojbena vjeresija* (creditо dubbioso).

ad 2. Obzirom na gori navedene zakonske ostanove scienim, da je družbeni blagajnik zapisanu svotu od 1000 f. punim pravom uvrstio u prihod upravne godine 1896, a to u stupac bezkamatna vjeresija (creditо infruttuoso).

ad 3., 4. i 5. Pošto glede ovršbe ostalih triju zapisa nije još iztekao rok od jedne godine, a i nijedan od istih nije još izplaćen, to pogledom na navedene zakonske odredbe imaju se isti uvrstiti kao prihod za g. 1896 i to u stupac bezkamatna vjeresija.

Nu glede zapisa Adolfa Holjca (br. 5) opazit ću, da je već kotarski sud u Vinkovcih svojom odlukom od 2. svibnja 1897. br. 5822 medju ostalim legatarima obaviestio i družbu sv. Cirila i Metoda, da joj je slobodno dignuti kod kr. poreznog ureda u Vinkovcima, kao ostavinskog ureda, svotu od 100 for. sačinjavajuću zapis pokojnoga Adolfa Holjca. Družtveno ravnateljstvo podnielo je već dotičnu molbu kr. kotarskom sudu u Vinkovcima.

Pošto tekom upravne godine 1896 nije bila isplaćena ni svota od 1000 for., kojom je obdar la našu družbu prva hrvatska štedionica u Zagrebu, to glede ubrojbe u račun lanjske godine valja isto, što se je kazalo u pogledu zapisa; t. j. da dotična svota ima biti unešena u stupac bezkamatna vjeresija.

I glede ove svote red mi je opaziti, da je slavno ravnateljstvo spomenutog zavoda svojim dopisom od 15. lipnja 1897. stavilo jur istu svotu na razpolaganje ravnateljstvu naše družbe.

Iz navedenoga sliedi, da

se svoti od	for. 8298·73
koja se polag računa družtvenog blagajnika utjerala u novcu tekom g. 1896, imaju dodati sliedeći iznosi, naime	
Zapis p. dr. A. Starčevića	f. 1000
Zapis pok. Mata Matešana	f. 500
Zapis „ Stjepana Srkulja	f. 100
Zapis „ Adolfa Holjca	f. 100
Dar I. hrv. štedionice u Zagrebu	f. 1000
Dakle ukupno	f. 2700·—
tako da prihod družbe za 1896	
iznaša ukupno	for. 10.998·73

Buduć će se, kako sam jur kazao, o zapisu pokojnog Mihajla Babića po svoj prilici zametnuti pravda, iznos se tog zapisa uvršta dotuše u prihod upravne godine 1896, ali pošto je ova točka dvojbene naravi, to se za sada ne uvrstuje kao dohodak u ukupni račun.

Danas biti ćete pozvani da po treći put izaberete družtveno ravnateljstvo.

Prvo je obavljalo svoju službu, odkad je družba stupila u život, naime od mjeseca srpnja 1893. do 12. srpnja 1894, dakle kroz godinu dana od prilike. Ono bijaše izabrano na temelju prijašnjih pravila i radilo je do prve redovite glavne skupštine, držane dne 4. travnja 1894, kao privremeni družtveni odbor; a pošto su svi odborski članovi u ovoj sjednici potvrdjeni bili, to je isti odbor za ostalo kratko vrieme od privremenoga postao stalnim.

U glavnoj skupštini držanoj dne 12. srpnja 1894., kako sam jur na početku spomenuo, izabrala se na temelju novih pravila središnja uprava, t. j sadašnje družtveno ravnateljstvo, nadzorno vieće i obranički sud.

Budući da baš sada svršava trogodište njihovog djelovanja, to će se u današnjoj sjednici obaviti izbor članova svih navedenih tiela, polag propisa § 24. družtvenih pravila.

Pošto napredak družbe ovisi najviše o sposobnosti, valjanosti i radinosti uprave, to ne sumnjam ni najmanje, da ćete, č. g., postupati kod tog čina onom ozbiljnošću i opreznošću, kakovu iziskuje važnost samogu posla.

Na posljedku neka mi bude dopušteno odazvati se žalostnoj jednoj dužnosti.

Dne 7. siečnja t. g. nemila smrt ugrabila nam je utemeljiteljnog člana dr. Ivana Ornčića, nadpopa kolegijalnog kaptola i bivšega ravnatelja zavoda sv. Jerolima u Rimu, te člana jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Premda je pokojnik preko 30 godina boravio u tudjini, ipak je u njegovim grudima vazda kucalo srce za hrvatski narod, iz koga je nikao. Njegove mnogobrojne književne radnje pružaju nam očevidni dokaz, kako je on iz daljine budnim okom pratio razvitak svoga naroda, bilo na književnom bilo na političkom polju. U znak naše žalosti nad gubitkom tak voga muža, pozivljem Vas č. g. uzklikom: „Slava mu", da ustanete i da se to zabilježi u zapisnik današnje sjednice.

Na to je pročitao tajnik sliedeće:

Izvješće.

„— Po koji lav! — rieči su omiljelog našeg pjesnika, — po koja podrlina iz davno minule dobe, dodajem ja: eto po sudu naših protivnika nepobitnih dokaza i svjedočanstva njihovog prava na ovu pokrajinu našu. I prevrću se starodavne, iskrivljene listine, izvraća se, krnji i nateže poviestnica, pišu se omašne razprave takozvanih povjestničkih crtica Istre, više se i buči, naklapanjem i zvučnim frazama obsjenjuje se lakovjerni sviet hoteći pod silu, da se našu zemlju prikaže drugačijom nego li u istinu jest.

Nu dokle se u sjajnim gospodskim dvoranama osnuje, kako da se što uspješnije mistificira javno mnienje, — tamo u tišini gorskoj u gluhoj zabiti ubavih dolinica, na veličajnom žalu sinjega mora tihe i čedne izbljaju uboge kućerke istarskog mučenika, gdje se potomstvu čuva i goji najvelebniji merner-spomenik, svjedočanstvo našeg bivstva, naše moći — božanstvenim dahom u srdca naših otaca udahnuta sladka majčina rieč. —

Rimski orlovi izginuli, mletački lav pogodjen franačkim topom protegnuo svoje pandže sa svetog ovog tla, kroz stoljeća i stoljeća otimali se mogućnici za prvenstvom i gospodstvom nad nama, nu kano što sunce božje iza burnih i olujnih oblačina još uvjek žarko sije, tako je kroz čitavo to vrieme cvao i sjao naš divni jezik premila naša hrvatska rieč. U kući i u crkvi bujila je ona jedrim životom i očuvala nam se do dana današnjega čista i bistra ko alem-kam, našem srdcu jednako i draga i mila. Nu sliedeći nekršćansku i nečovječju onu: Mors tua, vita mea, — dušmani se naše krvi oboriše na tu našu svetinju nečuvenom drzkosti. — Podpomagani od kojekuda, hoće da silom ugnjetu svoj jezik nevinoj našoj dječici nastojeći, da nas za uvjek nestane sa lica ove Istre, natopljene krvlju i znojem naših otaca. — Ište se našu duševnu smrt i propast e da bi se na ruševinama naše moći uvrstila tudja vlast nad liepim ovim hrvatskim krajem. Nu prije neg bi imalo, da slavskome plemenu u Istri kucne tužno zvono, javljajući svietu njegovu smrt, istarski se Hrvati, sviestni svete svoje dužnosti pred Bogom i pred mučeničkom svojom braćom podigli na noge i da se odupru brutalnoj sili naših dušmana okupili se oko barjaka ove dične naše družbe sv. Cirila i Metoda i pod egidom otih naših dioskura dali se na ozbiljni rad, čiji se plodovi danas već u narodu liepo zamjećuju. —

Da su istarski Hrvati podpunoma shvatili zamašnu zadaću naše družbe, vidi se to iz broja njezinih podružnica, koje su se ustanovile u ovom kratkom razdoblju njezinog obstanka. Kako je razvidno iz imenika družbinih podružnica, štampanog u izvješću od god. 1895. družba sv. Cirila i Metoda za Istru imala je u svemu 22 podružnice. Uračunav k tomu novo ustrojene podružnice: mužku u Voloskom, Ciritežu, te na novo uspostavljenu mužku podružnicu u Dubašnici, to bi naša družba koncem god. 1896 brojila 25 podružnica. Krivo bi učinio našemu narodu u Istri, kad bi pomislio samo, da mi taj broj podružnica neće pomnožiti a njegovo nam rodoljublje jamči, da će u što skorijoj budućnosti ustanoviti take podružnice svagdje, gdjegod imade dvadesetak dobrih rodoljuba. — Postojećim pako postavljam na srdce, da uznastoje, kako bi njihovo djelovanje što više odgovaralo uzvišenoj svrsi družbe. Istina je, svaki je početak težak, a još ga težim čine nesnosne naše prilike, nu ipak scienim, da bi se uz malo dobre volje mogle svladati i veće oprieke i potežkoće. Zato budi i s ovog mjesta preporučeno svim uglednim odborima pojedinih podružnica, da se što toplije zauzimlju za procvat povjerene im podružnice. Svoje djelovanje neka ne ograniču na samu godišnju glavnu skupštinu. Izdani i na sve podružnice razaslani „Naputak" govori jasno o dužnostima odbora podružnica. Svaki odbornik neka taj naputak dobro pročuli, i bude li se točno držao svih unutri sadržanih norma, podružnice a s njima i čitava družba osjetiti će iz toga veliku korist. Svakako bilo bi željeti, da naše podružnice daju nešto više života o sebi, i da si udruživanjem, izletima i inim zabavama pribave veći broj članova, čime će i njim prinosi biti to izdašniji.

O imovnom stanju družbe izvjestit će Vas gosp. blagajnik. Moja je namjera, da tek mimogredce natuknem štogodj o toj točki. Raznim prinosima imovno se stanje i u prošloj godini znatno povećalo. — Mimo podružnica, svjestnih povjerenika i novoustupivših članova pridonielo je k tomu mnogo i hrvatsko novinstvo, koje je kô i prošlih godina bez razlike stranaka jednodušno zagovaralo našu „Družbu", toplo ju preporučivalo, sabiralo i oglašivalo prinose darežljivih rodoljuba. Na tim patriotičkim izkazima domaćeg našeg novinstva mi nemamo dovoljno rieči, da im izkažemo vrnću našu zahvalnost. Nu neka znadu slavna Uredničtva hrvatskih novina, da im ljubavi i susretljivosti istarski patnik nikada zaboravit neće i da će se do vjeka rado sjećati svojih prijatelja i dičnih zagovornika. Bog im platio svima, svima, i uzdržao ih i krepio u svetom radu oko narodnog spasa!

(Dalje sliedi.)

Dopisi.

Punat 25. julija 1897. Marom i nastojanjem raznih čimbenika, a osobito našeg neumornog zastupnika *Spinčića* došlo se napokon do izdubljenja naše luke, u svrhu, da bi i naš Punat uživao blagodati parobrodarske veze sa Rijekom, koju blagodat uživaju već davno sva ostala mjesta našeg otoka. — Pred dva mjeseca doplovio u našu luku stroj za vadjenje blata (cavafango) i tu započeo radnjom, koja se je većinom vrijela oko naše rive, pak iza njekoliko dana radnje vratio se taj stroj odkud je i došao, najme u Krk. Uvidiv naše občinsko poglavarstvo nedostatnost tih radnja, jer je pristup k obali bio još uvjek sprečen radi izvanjske plitčine, o kojoj se je baš poglavito radilo, pobiti brže bolje posebno odaslanstvo u Trst, da ponovno predoči stvar visokoj c. kr. pomorskoj vladi, te da istu zamoli za daljnju radnju. Pomorska oblast uvidiv zbilja potrebu te radnje, odpravi naše odaslanike obećav im izkopat kanal iz ušća luke do obale u širini od 50 mtr. držeć se dubljine, koja je na ušću i koja se nemože izkopat, jer kamenita, dakle od 3 mtr. — Iza malo dana dodje zbilja k nama c. kr. inžinir, koji izmjeri i označi pravac kanala, a za njim eto nam ponovno i spomenutog stroja na obću radost i zahvalnost

Dalje u prilogu

Ljudi su zato ogorčeni, da njim se u toj dobi leta zdrava voda muti, radi toga bi morali pozvati gosp. postajovodju njegovi poglavari na odgovornost, a ostale *žabare* pak neka bi pozvala i pedepsala občinska poglavarstva.

Nas siromašne kmete seljake se za svako malo tuži, a mi da imamo biti sužnji svačiji i mučati i trpiti sve. To nije pravo ni Bogu drago.

Iz Voloskoga pišu nam 26. t. mj.: U Goričkoj začeli su nedavno tamošnji Slovenci trgovački boj proti svojim neprijateljem, te čim se, da taj njihov narodnogospodarski i politički podhvat nije ostao bez uspjeha. — To je jedino sredstvo, da ukrotimo obiest bezobraznih naših narodnih neprijatelja i njihovih saveznika, naših renegata. — I kod nas u Istri naposeb u Voloskom, moglo bi se započeti ovakav trgovački boj, te bi isti jamačno imao uspjeha. Imade ovdje svakojakih trgovaca i trgovčića, krčmara i drugih obrtnika, koji su zakleti neprijatelji svega, što se hrvatskim nazivlje. Imademo takodjer solidnih naših trgovaca i drugih obrtnika pa ipak što vidimo? Naši ljudi služe se većinom kod tih naših neprijatelja, a naše trgovce zanemaruju. Tako neide, brašo, gesiom nam mora biti: *„Svoj k svomu“*, — Zašto da podupiramo one, koji bi nas, da mogu, sve zatrli? Svatko od nas neka se služi kod naših ljudi, a ovi opet neka nastoje, da občinstvo, što se ciene i vrati ljuče, podpuno zadovolje. I Sramota je, da podupiramo one, koji nas kod svake prigode grde i psuju.

* * *

Matuljski mačak bio je nedavno u svojem smradnom listiću raztrubio, da će stupiti u kancelariju gosp. odvjetnika dr. *Minacha* u Voloskom. — Svaki pošten čovjek posumnjao je o istinitosti te vijesti — Svi ovdje drže dr. *Minach-a* prepoštenim čovjekom, a da bi se mogao drugiti sa onakom propalicom, kakav je matuljski *ober-mačak*. I zbilja g. dr. *Minach* ne samo da nije primio *ober-mačka* u svoju kancelariju, nego dapače s njime više ne obći, te neće, da mu više ni na vrata dolazi. Altrochè u kancelariju! U obće opaža se, da spomenuti nesretni mačak nema već skoro kod nikoga na Voloskom pristupa izuzev notara Puovicha i kapelana, koja dvojica su mačku još uvjek *njerni prijatelji i drusi*. Na čast im bilo! Mi ih nemožemo nego sažaliti jerbo mamo suditi, da diele i njegove nazore o moralu i poštenju, čega im nezavidjamo.

Kod nas se marljivo popravljaju občinski putevi i naš se gradić sve to više poljepšava. — Što nisu *mamelueci* u 30 godina svoga vladanja bili kadri uraditi, to je novo hrvatsko zastupstvo učinilo u par godina. U Opatiji počeo se jur graditi okriveni trg, trošak kojega je proračunan na 30.000 forinti. Pa još se sa stanovite strane postavljaju našoj občini svakojake zaprieke, a to sve na veselje našim neprijateljem. Samo dalje, nek se puni gorka čaša . . . ! Jednom bljaše ovdje Wilhelmin, pa ga šiljasmo uvjek u Berlin, nekoga drugoga pako morali bismo poslati u Kabriju . . . !

Pišu nam iz Kastavščine jučeranjim danom: Kastavski puk izkazuje osobitu čast sv. Ani. Za vriemo suše ide često obhodom na sv. Ani na Puževom bregu, a na dan sv. Ane svakako k sv. misi. Ljetos se je to moje sdružilo. Počast sv. Ani i obhod-procija za daž. Skupilo se je mnogo pobožnoga puka iz župe u užem smislu rieči i iz svih njih kapelanija. Kod sv. Ane služila se je pievana sv. misa i tri tihe; u Kastvu na povratku obhodom i opet pjevana sv. misa. Dobri Bog se je smilovao. Utorak pripravilo je za kišu, a danas u jutro izlila se je u silnoj mjeri, bez zla ovuda, a nadamo se druguda, po cieloj našoj Istri.

Politički zločin, da je počinio učitelj kasbe u Bujah, neki Crevato, koji se nalazi di toga, po kazivanju talijanskih novina, u tvoru. U stanu toga učitelja bijaše po nagu političke oblasti premetačina i zaplieneno mu neko glasbeno djelo, koje da tvori ćeni zločin. Dakle i glasbom demonstriraju ć naši evili susjedi proti državi, koja im nje i više nego ih ide!

Iz Brguda (občina Kastav) piše nam rijatelj, da se tamo *širi i šepiri* poznati ristaša matuljske mačje. On hoće silomice ti Talijanom premda nezna ni kruha talinski pitati. Taj delija zaboravlja, da živi edju hrvatskim pukom, da ga je potreban da bi riedku kašu srebao, kad bi hotio žiti od talijanskoga groša. Ako mu nije pravo ždje biti ono što su bili njegovi djedovi, ka se seli u Kalabriju, gdje će moći *pipe* rodavati i *kapulu* čistiti.

Preporučamo mu dakle neka bude paetan i neka miruje, jer i naša nestrpljivost nade granice.

Kolesarsko natrkivanje. „Zveza slovenskih kolesarjev“ priredjuje dne 8. agusta prigodom blagoslov. zastave „Sokola“ u Celju, kolesarsko natrkivanje izmedju Trsta i Celje. Vožnja nesmije trajati preko 8 sati. Iz Trsta odlazak od kavane Fabris (trg caserma) u 4 sata u jutro. Razpisana su tri darila, prvo u vriednosti 25 for. Osim toga dobi svaki član „daljavne vožnje“ častnu svetinju, ako prevozi prugu u 8 ura.

Kuća na prodaju. Iz Voloskoga pišu nam, da će se tamo prodati u subotu dne 31. t. mj.: ovršnim putem kuća br. 121 jednom vlastničtvo pok Janeza Kernena. Kuća ta je procienjena na fór. 5,556 a sastoji od prizemlja sa velikom štalom, šternom i 1 kat. Pred kućom nalazi se i maleni vrt. Koji bi želio kupiti ovu kuću neka se nadje rečenoga dana u 11 sati ta sudu u Voloskom.

Kastavske pačuharije Bil sam prvi čedan neč po posle va grade, kade me je i noč zatekla. Skoro da sam se doma reduć pokazal, da sam toliko zakasnil, aš je već bilo oneštahno škuro, pak i ljudi deju, da noć ima svoju moć. A nebudi Bogu na žal, bal sam se i kakovega naštrapa, aš deju, da je po Kastavščine znorel jedan del mačak, pak da lih ako ki stane na njihu stopinju, da to zlomar naškodi, da mi brgujski Krsnik nemore pomoć. A za pravo reć, mi je šla po glave i žena, da ju ne bi napal on črni *mačak*, pred ken bože noštene ženi kako vrag pred tamijanom, Bog mi je prosti! Ča ću, ča neću, stavil sam na se sveti križ, pak pomalo švendrljal zdolun.

Kada ti ja nebora pridem do pod *„Vilijarićev breg“*, skoro da sam se ustrašil. Va umejke to ti je, brate moj dragi, neć njavkalo, skulilo, njurgalo, cepetalo i najbrže plakalo. Dal sam se koraja, pak sam se nazrl preko zida, da vidim, ko čudo božje je to. Ha, ha, ha! Još me i sada smeh lovi. Va trave vam je zgorun kopiti ležal stari Kajfa i sve neč sam sobum laločil i gundrnjal a z nogami petsal, kako tovar, kada mu muhi ne daju mira. Najprvo sam mislel, da ga madrun svija, a poklè pomozi me pomislel sam, da je zvan sebe. Stisnul sam ti se k zidu, da vidim ka štroka će s tega van prit.

— Ja, neki ter neki va grade gledaju mè z grdem okom odzkad sam se prodal Talijanom — govoril je Kajfa sam sobum. — Ma niš za to. Ter njim ne grem na vrata. Pak ako ćemo na to, ki je temu kriv? Ja sam bil jedan put največi Hrvat va grade, to znaju svi. Su me mogli stavjt za poteštu kastavskega, pak bim bil i danas Hrvat, niš manje lego oni. Ma šljor no! Kad sam se ja gnjel za poteštu, rekli su mi ti lepi prijatelji, da ja nisam za onu poltronu i me sramotno *abandonali*, kako jednega tovara. Pak za pravo reć, ni ljudi nisu bili mane kuntenti, aš me nisu više štimali lego najzadnjega grajana. Kad sam ja videl, da neće s tum poltronun niš bit, počel sam jim križat račune. Obrnul sam, nabore, banderu na vetar, kako sam najbolje znal i umel. Složil sam se s *Jožićinum*, kega bim bil do čera va žlice vode utopil, i kemu sam jih dosta storil; složil sam se z onem *Jožićem*, ki me je službeno opisal, da sam ja *„poznati bezposlenjak“* i ki je još od mane ovako pisal: — — *„Naša je savjest čista i nadamo se, da dokle budemo živi, nećemo stalno trebali jednoga* Roberta Vlaha, *da nam bude za odvjetnika (zagovornika), jer bimo se bojali, da nam tko predoči onu poslovicu, koja veli, kaži mi s kojim ideš (obćiš) kazat ću ti koji jesi*“. — To je bila svejemo malo prežubka svedočba aliti ateštat, kega su podpisali: *Marković, Lovrina, Vičić, Garić i Tišljarić.* (Korajo Kajfa! Niš straha. Ter vidiš, da su ti brkači pokazali, da su pravi mužaki, aš su već pozabili na ono pismo i sada su tvoji najveći prijatelji. Op. Mačjega kašlja?) Ma niš zato. Ja sam hvala Bogu dobrega štumiha, ki je vredan i veće piruli pogutnut. Ja sam čovek, ki je vredan i vraga zajahat, samo da se kemu osveti. Ja sam se počel pajdašit z mojmi najvećemi neprijatelji. Ča ćete, Bože moj. Neki ima na obraze finu kožicu, kako i naša gospićina pod bradun, a drugi spet kako zvonečanska škornja, da bi i Vice postolar, svi zubi va nju polomil.

Tako, kako sam već rekal, otel sam se zasest na poltronu, aš me je već bilo sram živet kako orebac od tudje muki, pak da se morem svetu pohvalit, da barem jedan put već, barem va mojoj staroste živem od svojeh žulji. A oni: ne i ne *nikada maj*! Ča je to kršćansko delo miloserja: lačnega nahranit, žejnega napojit, golega obuć — a takov sam aš jas bil. Kad sam doznal, da prijatelj *Krstić*, kemu su se tulikajše slini cedile za poltronun, misli štampovat nekakov folj, skočil sam jedan dan do njega, da mu se malo dobriham. I nisam za škodu. Pogodili smo se, sinko moj dragi, za trideset srebrnjaki na mesec, da ću ja pisat ta folj. Za pravo reć, lepo mi pala ta čepa, aš mi je va želudce počela pavučina gospodarit, kako i va petljarskoj torbe.

Kada je Kajfa storil jedno dva tombula po trave, počel je naprvo govorit: Tako sam počel pisat lepu i srdačnu *„Pravu Našu Slogu“*. Neću reć, da je svaka va njoj bila živa istina, aš ja sam već takove *raci*, pak ter znamo. Još kada sam bil mulac, zval me je va škole oni nemški kompir *„der Lügner“*, al kako bi se po hrvatski reklo lažac, pače ne po hrvatski, lego po slavenski. Ma Bog očuvaj, da smo ča pisali proti hrvatskemu, pače jedno par puti smo Talijanom dali i „fačolić“. Mi smo samo pisali proti onem, koji su nam zel koricu kruha s pred ust, a Hrvati smo svejeno bili. To se nemore zatajit.

Leh kada su Talijani čuli, da pul tega našega folja nam svejeno va trbuhe kruli, sporučili su nam, drago moje, da neka pišemo proti Hrvatom, pak da te nas dobro platit. Mi, za pravo reć, smo jako malo okol tega studijali, leh smo valje privoleli. Ja po, železe treba tuć, dokle je gorko. O, sada ja, sada. Počele su ti, sinko moj dragi, frčet figurice vele i male, baš kako na kordlju. To ti je bilo beči kako blata. Ja neznam kako ni ča leh doznali su oni vrazi va Kastve, da su nas Talijani podkupili, pak su to valje raztrubili po svojeh novinah. Mi smo tajili, aš, za pravo reć, bilo nas je još malo sram, da smo se prodali i smo njih strašili, da smo jih tužili, aš, da, krivo proti nam pisali. Ja, človek treba, da se pomore, kako more. Mi smo se bali, da će narod zapazit s kem ima posla, pak da će nam obrnut hrbat. Mano svejeno nisu šli nekako v dušu oni *Judini srebrnjaki*. Ma ča ćete? Hrvati su me pustili na čedile, kako i starega tdvara, pak zato sam se moral nekamo vreć. Pak ja nisam najzada čovek, ki bi do smrti samo jednu batil. Za promenu more se malo i banderu obrnut. Ja znam, da sam jednemu dosta jih storil, pak nisam ga pustil, tužnega, na mire ni kada je bolan bil, a kada je umrl sam plakal nad njim na gorke suzi i još sam ga i probukal; ja znam spet, da sam sve svoje sile uprl, da bi se nekega biškupa ča lepše prijelo, ako pride va Kastav, a sada pišem proti njemu. Ja sam takov čovek i baština. Ča ćete? Svi nismo na svete jednaki. Bite videli kako bim ja bil još Hrvat i pisal proti Talijanom, kada bi mi oteli Hrvati napunit korito.

Kada je Kajfa napunil pipicu i nažgal ju, guslal je dalje ovako:

— Duhtor žive lepo okol *„Prave“*, da mu i za mačke ostane lepi krajcar, a ja siromah, ki se toliko mučim i trudim okolo njo, komać svakeh osam dan imam lazno *divertit* se po kanaleh i grabah. (Ni treba, da te Mateša kumpanja, pak biš že divertil svaki dan. Op. „Mačjega kašlja“). Juštо kada ter kada šukne mi ku petaču. A ča je jedna petača za moje grlo? (Vernjem. Aš kuda je pasala ona starina va Kastve, onde se ni *neskompone* za jednu petaču. Op. „Mačjega kašlja“.) Lego neka bude: *„Fin che dura, non paura“*. Storimo račun, da je bolje i tako. Pak najzada, još par dan, dokle se prigne grmić, proživet ću budi kako.

Ja — zdihoval je Kajfa — mane srce boli, da sam prodal ovu staru kožinu, ma. Znam, da sam storil s tem velu sramotu sebe i svojoj rodbine. Lego za me je najlaglje. Do sto let ni kosti ni mesa. Mojoj pak nekoj rodbine drago je, da me barem ne mora sada hranit, aš i tako krulì okol nje jedno dve *duzini* prazneh prćuhi. Ako sam pak osramotil i pokojnu svoju rodbinu, dobro njoj stoji. Ča mi nisu mogli sve pustit, pak bim se bil od silnoga lumpanja *osužunal* i umrl dokle sam još bil Hrvat. Nego korajo! Dajmo dokle gre, a jedanput kad bude ta *trajna finila*, ćemo storit, ča budemo. Pak najzada imam krepak *cinturin*. Ako bude silna sila, bi mogal i on pomoć.

(Kajfo pamet, pamet. Ča već na to misliš? Tovaru se reče, kad fini osam let, da je pul sve pameti, a ti, brate moj dragi, već si skoro pasal osam puti po osam let, pak — još. . . No, tr znaš, ča mislim reć. Opazka „Mačjega kašlja“).

Kada sam videl, da ta kumedija neće tako brzo finit sam potekal brzo doma, da mi se nebi *Mačak* k žene zatukal. Nismo juštо va marče, ma svejeno tanekemu je gavek marač Kad ti ja, brate, pridem doma, najdem ženu više mrtvu leh živu. Komać sam na nju duh povrnul. Onda mi je povedala, da je baš malo prvo naša suseda zirivala mačka u kuće. Ma da njoj ni žal, ča ga je va ceste ovaljala, leh za metlu, ku je va njega prekinula. Huje mu budi! sam ja rekal. Takoveh Belzebub svejedno još ni bivalo po Kastavščine.

„Mačji kašalj.“

U Škrljevu (hrv. primorje) 28. srpnja 1897. *Gradnja nove crkve.* Tik starodrevnoga grada Bakra prostire se na ubavom mjestu — uz željezničku stanicu istoimenovanog grada — ponosito seoce Škrljevo, koje je dobro poznato i našoj braći Hrvatima u Istri sa svojih marvinskih sajmova, koji se obdržavaju svakog petka. Selo Škrljevo broji do 230 lieporuzidanih kućah (sa 1200 dušah), koje se mogu uzporediti sa malogradskimi, a osobito radi reda i čistoće. Žiteljstvo je mirne i blage ćudi — dođuše siromašno ali marljivo, koje putuje radi zaslužbe u daleke krajeve Amerike, Afrike, Azije, i Australije, te dobiveni gorkom mukom novac šalje svojoj obitelji, a nakon 3 do 5 godina svoje odsutnosti, vrati se k svojim milim, s kojima spravedu u veselju i radosti par mjeseci — pa ponovno polaze u svjet dok su mladji, dok ih tjelesna snaga neostavi. — Uz svoju marljivost, krotkost i poniznost Škrljevčan je i pobožan, te osobito ljubi svećenike — namjestnike Kristove, s toga rado pohadja hramove božje, gdje se skrušeno Bogu moli i sveta otajstva krima.

Pošto selo Škrljevo nije imalo u svom mjestu hrama gospodnjeg, to su oni uz složan rad sa dozvolom kralj. zem. vlade početkom ovog proljeća počeli graditi novu crkvu namijenjenu „Presvjetom Srdcu Isusovom“, a to će biti prva crkva tog presvetog Imena u našoj Hrvatskoj domovini, a treća u cjeloj monarhiji. —

Crkva je dugačka 26½ m., široka 10 m., a visoka 8 m., dočim sam toranj će biti visok 26½ metara — a to će biti dosta prostora, gdje će ovaj pobožni narod svoje vruće molitve Svevišnjemu slasti.

Ovih dana već je crkva došla pod krov, a do 1. listopada ove god. nadamo se, da će biti sasma gotova i do tog vremena će se već moći žrtva Svevišnjemu prikazivati. Ovaj sv. hram će uresiti i ukrasiti naše malo mjestance — pošto se isti nalazi na najlepšoj i uzvišenoj točki u sredini sela, od kuda nadkriljuje sa svojom visinom sve kuće — gdje će se na tornju vijati naša hrv. trobojnica i pozdravljati „Učku“ goru ponositu i izpod nje raštrkana bjela sela, na jugozapadu zelene nam otoke „Krk i Cres“, a na jugoiztoku starca nam „Velebita“.

Gradnja ovakove crkve skopčana je doduše sa velikimi troškovi i žrtvami pojedinaca u ovakova vremena, gdje godina za godinom sve to gorja dolazi. Lanjske godine nam je peronospera, a ove godine suša sav vinogradarski i ostalih gospodarskih plodina — prihod uništila: u Americi su siabe zaslužbe, gdje se većina naših sinova nalazi.

Ali mi uza sva zla, koja nas biju, neočajavamo, i neklonemo duhom, nego sa svimi silami polug mogućnosti doprinašamo, da nam se prije sv. hram sgotovi i uredi. A imademo i čvrstu nadu, da će se i koji rodoljub, osobito koji naš domaći sin Škrljevčan — čitajući ovaj dopis dične „Naše Sloge“ — sjetiti nas i polag svoje mogućnosti u pripomoć nam skočiti, a mi ćemo njihova imena u spomenaru naše crkve ovjekovječiti.

Dobrovoljni prinosi se šalju na našega dičnoga glavara g. Petra Mičetića u Škrljevo — pošta Bakar ili na našeg župe-upravitelja velečastnog gosp. Andriju Pobora u Kukuljanovo — pošta Bakar.

I po tom se vidi koliko je naš narod zauzet za svoju crkvu — jer još ista nije sasma gotova — a našlo se je naših dobrih duša, koje su iz svojih sredstva nabavile skoro već sve svećenička ruho, kalež, moštranca, ciborij itd. u vrednosti preko 500 for. — Naše pako dične dievojke — radnice u tvornici duhana u susjednom nam gradu Rieci skupljaju za jedno zvono, koje od svoje krvavo zasluženne nadnice — svake subote odkidaju svaka po 10 nvč. i tim su već liepu svotica sakupile. — Ovih dana naručismo i oltar sa kipom presvj. Srdca Isusova od kipara Slovenca iz Novog-mjesta g. Frana Kušlana, — a nakanismo i zvonove naručiti iz Spleta, tvornice Zukarove. Sve se dade učiniti samo gdje je sloga i volja naroda.

Da smo došli do gradnje naše crkve na prvom mjestu zahvaliti se imademo našemu mjestnomu glavaru gosp. P. Mičetiću i uz njegov bok stojećemu starešinstvu, koji su narod bodrili na zajednički rad i slogu — a to njim i pripoznavaju i priznaju svi.

Da nam presveto Srdce Isusovo dade dočekati što prije onoj čas, gdje ćemo moći čuti sa oltara svećenički glas „Slava na višnjih“! Tko će biti tada sretniji i zadovoljniji od nas? **Škrljevčan.**

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca junija tek. god.

Uprava „Narodnih Novina“ u Zagrebu priposilje iznos, sabran po g. Gjuri Cesariću, kr. sumaru u Jaski	f. 39·—
Gosp. B. K. Jeretov u Zadru priposilje poštovnim checkom po njemu skupljenih, a putem „Narodnog Lista“ uništih, tekom mj. svibnja uz svoj mjesečni prinos od 1 for. ukupno	f. 18·60
Gospod. Anton Fučić, učitelj na Puntu, ot. Krk, priposilje sakupljenih među puntarskimi občinari razprodajom knjižice „Mlađi poljodjelac“ od popa E. Vusia a darovanih od č. o. Guardijana reda sv. Frana Leonarda Matkovića u Zadru	f. 12.74
Gosp. Josip Barberić, kapelan u Varažd. toplicah priposilje iznos, sabran u malom družtvancu prigodom krščenja maloga Borisa Andrejevića Longhina	f. 22·—
Mužka podružnica u Vrbniku dostavlja na svoj račun članarine i darova	f. 17·26
na račun ženske ondješnje podružnice	f. 8·60
Podružnica mužka u Vrbniku priposilje državnu obveznicu nominalne vriednosti od 100 for. ostavljenu na korist družbe od blagopokojnog Drâ. Crnčića, kanonika svetojeronimskog u Rimu a predane po Dru D. Viteziću	f. 100·—
Gosp. Dinko Sršić, trgovac na Rieci predaje iznos, sabran po g. Milošu Frančeviću u malom ali liepom družtvancu Hrvata u Belovaru u gostioni kod Hercega	f. 3·—

Priposlano*).

Veleučenomu gospodinu

MATKU MANDIĆU

odgovornomu uredniku „Naše Sloge“

u Trstu.

Molim Vas izvolite uvrstiti u Vaš velecienjeni list „*Naša Sloga*“ koliko sliedi:

Dr. Ivanu Krstiću

trgovcu vinom na veliko

Matulje.

Ovdje mi kaže *svaki pošten čovjek*, napose veleučena gospoda *Dr. Andre Barkarčić* i *Erasmo Barčić*, da bih ja Vašoj osobi odviše časti izkazao, ako bih se osvrnuo na lažno i bezsramno Vaše pismo, koje ste se drznuli objelodaniti u Vašem smradnom listiću dne 17. t. mj.

Podvrđujuć ovim moje pismo od dne 3. t. mj. u svoj cielini, prekidam s vama kano i svi osteli čestiti i pošteni ljudi i najman i dodir.

Na Rieci, 22. julija 1897.

Gjuro Ružić v. r.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Poziv!

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu izdala je „Osnovu za sabiranje i proučavanje gradje o narodnom životu“, što ju je napisao sadanji urednik akademijskoga „Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena“ Dr. Ant. Radić.

Iskustvo je pokazalo, da sabiranje gradje o narodnom životu ne može biti uspješno, ako se ne sabire nekim redom i po nekoj osnovi. Za to, da bi sabirači imali pri ruci naputak: što treba, kojim redom i kako treba sabirati stvari o narodnom životu, izdala je ova akademija spomenutu „Osnovu“ za suradnike svoga „Zbornika“.

Ove će stvari najuspješnije sabirati oni svečilišni djaci, zatim gimnazijski djaci viših razreda, koji su i djetinjstvo svoje sproveli medju narodom, a i praznike medju narodom sprovode pa imadu u narodu roda i znanaca.

S najvećom će sabirati ove stvari i pučki učitelji, župnici i kapelani (koliko im dopušta njihov posao), osobito ako su dulje vremena u kojem kraju. Koliko ne bi dospjeli sami, mogu u to uputiti pametnijega pismena seljaka.

Upravni činovnici, suci, odvjetnici i vlastela mogli bi također barem pogledati o čem se tu radi.

Potanju uputu, koliko je za početak potrebno, naći će svatko u „Osnovi“.

I za proučavanje narodnoga života treba akademijskomu „Zborniku“ radnika, pa je i o tom kazano u „Osnovi“ nekoliko riječi. Jugoslovenska akademija pozivlje ovim sve one, koji se bave historijom predavnine (prehistorijom), historijom bilo koje grane kulturne (književnosti, prava, historijom vjera i vjerovanja) da barem pogledaju: ne bi li svojim naučnim radom mogli razsvijetliti kulturnu prošlost i sadašnjost svoga naroda.

Svaki će se prinos primjereno nagraditi.

Tkogod se ozbiljno želi u tih stvari upućati i latiti se ili sabiranja ili proučavanja gradje o narodnom životu, neka najzgodnijim načinom (dopisnicom) zamoli upravu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, pa će mu se spomenuta „Osnova“ poslati.

U Zagrebu mjeseca sronja 1897.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Listnica uredništva.

Gosp. N. N., Kastav. Nije nam poznata ona osoba. Prijateljski odzdrav!

Listnica uprave.

Gosp. I. D. P u l a. Stiglo u redu, kako pišete. Zdravo!

Klesarska radionica.

Podpisani časti se javiti p. n. občinstvu, da je u Voloskom — Cernikovica — otvorio

novu klesarsku radionicu.

Isti preuzima naručbe svih u klesarsku struku zahjecajućih radnja iz svakovrstnog kamena i mramora, te obavlja iste na zahtjev po nacrtu točno i sjegurno; izradjuje također na zahtjev crkvene stvari: žrtvenike, spomenike itd. Naručbe obavlja uz najniže ciene brzo i točno, te se preporuča p. n. občinstvu za mnogobrojne naručbe.

Volosko, 26. julija 1897.

Frane Ferlan

Volosko-Cernikovica.

Železnato vino

preizkušenega, zanesljivega učinka, ima v sebi lahko prebavljiv železnat preparat, katori učinkuje pri slabotnih, na pomanjkanje krvi in na živcih trpečih osebah; priporočljiv posebno tudi za slabotne, blede otroke.

Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 milligramov železnatega, kislika in 10 milligramov žlečka iz skorje kinečkega drevesa.

Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za navedeno sestavo, potrjeno po kemični razkrojbi dr. Hagerja v Frankobrodu na Odri in prof. Balt. Knapitscha, zaprisečenega sodnijskega kemika v Ljubljani.

Steklenica imajoča pol litra velja 1 gld., 4 polliterske steklenice 3 gld. 60 kr., franko s poštinom vred 4 gld.

Prave brnske sukneno tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za mužko odjelo stoji samo	for. 3·10 iz dobre „ 4·10 iz dobre „ 4·50 iz dobre „ 6·— iz bolje „ 7·75 iz fine „ 9·— iz najfinije „ 10·50 iz još finije		parva ovčje vune

Jedan coupon za crnu salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviste itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerno uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Javna zahvala.

Niže potpisani zahvaljuje se ovim putem svoj rodbini, prijateljem i susjedi na mrtvo ostanke, našeg nezaboravnog otca, dotično djeda

Mateja Afrića Sirovića,

umrlog u Brgudu dne 22. t. mj. nakon težke i nagle bolesti u 86. godini svoga vieka, do hladna groba sproveli i tim njemu posliednju čast, a nama sućut i ljubav izkazali. Bog nagradio za taj čin milosrdja, sućuti i ljubavi obilato svakoga.

U Trstu, dne 25. julija 1897.

Za raztužene sinove i unuke

Mate Afrić,

Svi strojevi za poljodjeljstvo i vinogradarstvo

Ciene iznova snižene

Preše za grožđe, diferencialni sustav.

Ovaj sustav preša ima najveću tiskujuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.

Preše za masline, hidranličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav;

moje štrcaljke sil poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za muliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Heller, Beč

II/2 Praterstrasse 49.

Cienike i svieloćbe gratis! Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafrakcija!

Svećar u GORICI **J. Kopač** Solkanska cesta broj 9.

preporuča velečastnomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstvu prave

pčelno-voščene svieće

kilogram po for. 2.45

Da su ove svieće, koje nose protokolirani tvornički znak, nepokvarene, jamčim sa svotom od 1000 kruna.

Svieće slabije vrsti za pogrebe i postranu razsvietu crkava dobivaju se po vrlo nizkoj cieni.

Prodajem takod er tamjan za crkve:

Lacrima najfiniji	klgr. po for.	1.20
„ obični	„ „ „	1.—
Granis	„ „ „	—.60

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarkije proste od poštarine.

Skladišče pokućstva

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišče pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Opunovlaščena Agencija za putovanje u tu - i inozemstvo

KARLA PIRELLI-a

dozvoljena odlukom namjestničtva br. 6996/3

Via Arsenale 2 — **TRST** — Via Arsenale 2

Izdaje vozne karte za željezničke postaje i parobrode za tu - i inozemstvo.

Poduzimlje izletne vlakove i posebne vlakove, izlete parobrodi i skupina putovanja.

Odašilje putnu prtljagu i trgovačku robu brzimi putevi i u sve krajeve.

Za cienu neboji se natjecanja.

odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić

Tiskara Deleno u Trstu

Jur. Ima pravo koda ni siromah zadnji put loka v Portuluk.

Fr. Bože daj, da nebi nikad više, kimo plačali manji dicionali.

* * *

Fr. Ča bis reka kamo bliže najtaje labinska gospoda na Telovo?

Jur. Čuja sam, da u neku kafetarija, kade se cera kako i pinki.

Fr. A naš vanjski puk još viruje takovim brezbožcem.

Jur. Juštu na Labinčine neviruje baš jako grajanom, zač su mu se dobrano odprle oči.

Fr. Bože daj, da bi bizo posve pogledal.

* * *

Fr. Ča j' ono neki dan vapil on m a č j i va mošćeničkoj Drage?

Jur. Trbuh ga j' svijal zač da j' na Volosken pul prijatelja starega miša poškobljal.

Fr. Preselo mu!

* * *

Fr. Jel još ki pošten, kega ni blatila „mačja sloga"?

Jur. Ja ti brate neznan, leg znan da kapitana Fabijana silno hvali.

Fr. Ima i ki i kega i zač!

* * *

Fr. Šior kapitan da su bili danas petnajst dan va Trste!

Jur. A valje drugi dan za njimi mačji albukat i Marija Longa.

Fr. I već on dan večer da su šijor kapitan ali put Beča.

Jur. Bog zna jel za njim potegnol. I on lepi par.

* * *

Fr. Deju, da on obešenjak od Kajfi sada najraje murvi zoblje.

Jur. Zač će bit bura va žepe al mu već ni škrbini nevaljaju.

Fr. Neznam ča je ni ča ni, lego to se zna, da brani poštarovemu blapcu murvi zobat i da ih sam zoblje.

Jur. Nebogo, va čen ti se ono zgubljal.

Fr. Star človek dva puta otrok.

Različite viesti.

Novi odbor političkoga družtva „Edinost". Na glavnoj skupštini našega političkoga družtva, obdržavanoj dne 18. t. mj. ovdje u Trstu, bijahu izabrani sliedeći članovi u novi odbor: Predsjednikom M. Mandić, odbornici: Dr. G. Gregorin, Dr. Otok. Rybar, M. Cotić, A. Bogdanović, K. Gorup, J. Fajdiga, I. Balanč, J. Turk, J. Katalan. Zamjenici: Vjek. Goriup, Ivan Goriup, Iv. Martelanc, A. Miklavec, M. Pečar, Fr. Suman, M. Hrovatin, J. Perhavec, I. M. Vatovec. Pregledatelji računa: Dr. J. Abram i I. Prelog. U svojoj prvoj sjednici obdržavanoj prošle nedjelje k o n š t i t u i r a o se odbor ovako: I. podpredsjednik Dr. Gregorin; II. podpredsjednik Dr. Rybar; tajnik M. Cotić; njegov zamjenik Fajdiga; blagajnik A. Bogdanović, njegov zamjenik M. Hrvatin.

Novi doktor prava. Naš suzemljak g. Dragutin L u k e ž, rodom iz Pićna, c. kr. perovodja kod financijalne prokure u Trstu, promaknut bijaše ovih dana na sveučilištu u Gracu na čast doktora prava. Iskrene čestitke mladomu doktoru!

Brzojavna zahvala knezu Schwarzenbergu i njegov odgovor. Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" poslalo je u nedjelju poslije glavne skupštine brzojavnu zahvalu češkomu velikašu g. dru. *Bedřihu knezu Schwarzenbergu* za njegov doistu krasan i domoljuban govor, izrečen pred izbornici u Budjejovicah dne 4. t. mj, o čemu govorimo i u izvješću o glavnoj skupštini.

Na tu zahvalu stigao je od prejsnjega kneza jučer dne 28. t. mj. sliedeći češki odgovor na predsjednika Mandića:

„Slovutn' Pane!

Za projev souhlasu mně jmenem spolku „Edinost" zaslaný dovoluji sobě Vám, Slovutný Pane, nejhlubší dík složiti.

Povždy vděčně pocty této vzpomínaje žádám toliko byste, Slovutný Pane, ujištěn byl že důvěru tuto i nadále ospravědlniti mně povždy drahým úkolem ostane.

V hluboké úctě Vám, Slovutný Pane, vdaný

Dr. Bedřich Schwarzenberg v. r.

Tochovice 27/7 1897."

(Poglaviti gospodine!

Za izjavu suglasja moni u ime družtva „Edinost" priposlanu, dozvoljavam si Vam, Poglaviti Gospodine, izreći najdublju zahvalu.

Sjećajuć se vazda sa zahvalom tolike čusti, molim Vas jedino to, da bisto bio uvjeren, Poglaviti Gospodine, da će mi ostati za uviek milom zadaćom to povjerenje i nadalje opravdati.

Dobokim počitanjem Vam, Poglaviti Gospodine, odani

Dr. Bedřich Schwarzenberg v. r.

Tochovice 27/7 1897."

Ravnateljem biskupske ili ordinarijatske pisarne u Trstu imenovan je — ako smo dobro obaviešćeni, — veleuč. g. dr. *Josip Ivanić*, ravnatelj biskupskog konvikta.

† Janko Kersnik. Dne 27. t. mj. preminuo je u Ljubljani glasoviti slovenski pisac i narodni zastupnik g. Janko Kersnik, c. kr. bilježnik u Brdah na Gorenjskem. Vječni pokoj čestitomu rodoljubu!

Biskupov blagoslov! Već davno nije nas toli neugodno iznenadila nijedna viest, premda nam danomice u našem javnom životu stižu neugodne viesti — kano sliedeća, što ju čitamo u ovdašnjem glasilu židovskih lažiliberalaca. Židovski taj listić, koji je običajno dobro obaviešćen o čisto *katoličkih* pitanjih Primorja, priobćuje naime u nedjelnom broju viest pod naslovom *„Za imati talijanskih svećenika"*, da se je u Kopru ustrojio odbor pod predsjedničtvom tamošnjeg prošta preč. g. Petronia (koji će doći usrećiti do mala ovaj kaptol), kojemu je zadaća sabirati milodare, za odgoj *talijanskih svećenika* za tršćansko-koparsku biskupiju. Prvobitno kanio je taj odbor ustrojiti posebni konvikt, nu se boji, da nebi za to imao dostatnih sredstva, pa će umjestiti svoje pitomce u postojeći konvikt u Kopru, za poročko-puljsku biskupiju dozvolom dakako presvj. g. biskupa Flappa. Pitomci polaziti će talijansku gimnaziju u Kopru i primati će, samo takove, koji budu mogli tuj napredovati — dakle same Talijane ili one, koji se budu htjeli potalijančiti.

U spomenutom odboru nalaze se sve sami talijanski svećenici iz Kopra i Trsta i to svećenici, koji su skoro bez iznimke poznati kano žestoki protivnici naših crkvenih svetinja. Taj odbor izdao je proglas, u kojem kaže medju ostalim, da imademo za našu biskupiju jedan konvikt u Trstu, ali da nijo pristupan mladićem, koji nepoznaju njemački ili slavski jezik, što je gruba neistina, jer znamo, da je izašlo iz toga konvikta svećenika, koji su odlučni Talijani i koji ni danas nepoznaju toga slavskoga jezika. U proglasu ističu gospoda svećenici osobitim zadovoljstvom, da im je presvj. biskup Sterk dao nesamo svoju privolu, nego dapače i svoj blagoslov. Mi znademo, da im presvj. g. biskup nije mogao zaniekati privole, ali nepojmimo, kako je on mogao dati blagoslov *poduzetju*, koje ide očito za tim, da se danas sutra i u našoj biskupiji dogodi ono, što se na našu nesreću dogadja u poročko-puljskoj biskupiji, da se naime čisto hrvatskim župam i kapelanijam šalje talijanske svećenike, koji u obće nemogu s našim pukom čuvstvovati. Već danas imade u našoj biskupiji previše talijanskih svećenika, dočim je velika nestašica svećenika hrvatskoga ili slovenskoga jezika. U talijanskih gradićih ove biskupije neima niti jednoga svećenika našega jezika, dočim imado Talijana ili poitalijančenih u naših župah i kapelanijah. Presvj. g. biskup znati će najbolje koliko je bilo prije 15—20 godina naših svećenika u Trstu i koliko ih je danas, a podje li ovako dalje danas 10—15 godina neće biti nikoga.

Pravo je, da se presvj. biskup brine i za odgoj talijanskog svećenstva, nu mi pitamo: što se čini za odgoj svećenstva hrvatsko-slovenskog jezika? Zar se baš mora naša mladež ubijati tudjimi jezici u Kopru, Puli i Trstu ako će danas sutra laglje do komada kruha, dočim se našim susjedom drugoga jezika čini svakojake poteškoće? Nebi li bilo pravednije, da se je mislilo na odgoj svećenstva u obće bez razlike narodnosti i jezika? Ali dà na to nebi pristali italijanski svećenici, kojim lebdi pred očima — kako pošteno priznaje židovski listić — *propria patria e la nazionalità* (vlastita domovina i narodnost).

Tužna Istro, što si Bogu zagriešila, da te toli strogo pedepsa!

Vjenčali se. Dne 25. tek. mjes. vjenčao se u Juršićih čestiti učitelj i rodoljub gosp. *Josip Sejetličić* sa dražestnom gospodjicom i vrlom Hrvaticom *Katicom Ribarić*. Mladencima želimo kićenu i zlatnu budućnost!

Knez Bedřich Schwarzenberg zastupniku Vjekoslavu Spinčiću. Medju ostalimi bio je čestitao njeg. prejasnosti knezu Bedřihu Schwarzenbergu na njegovih riečih, progovorenih u Budjejovicah u prilog Hrvata i Slovenaca takodjer zast. Vjekoslav Spinčić. Knez mu je odgovorio doslovno ovako: „Izvolite dostojni gospodine primiti izraz najvrućije moje zahvale za prijazan izjavu suglasja, koja će mi ostati za uvjek drugom uspomenom. Želeć, da bisto mi svoje prijateljstvo i na dalje sačuvali, ostajem iskrenim poštovanjem Vam, dostojni gospodine, posve odani — dr. Bedřih Schwarzenberg. Tochovice u Českoj 11. 7. 1897.

U audienciji kod cesara i kralja Franca Josipa u Islu bio je dne 22. t. m. ljubljanski načelnik g. Hribar, koji je izviestio vladara o zadnjem potresu u Ljubljani zamoliv podporu od strane vlade unesrećenoj Ljubljani. Cesar i kralj primio je i saslušao neumornoga g. načelnika vrlo prijazno i obećao učiniti za Ljubljanu, što bude moguće.

Odbor političkoga družtva „Edinost" preporuča svim rodoljubom u Trstu i u Istri, da se upišu kao članovi ovoga veoma važnoga družtva. Članarina iznosi samo *f. 1.20* na godinu. — Preporuča se osobito inteligentnim rodoljubom, da sakupljaju članove svaki u svojem kotaru ili obćini. Novac neka šalju blagajniku političkoga družtva g. Anti Bogdanoviću u Trstu, Via Ghega broj 8. Članovi se iz prijaznosti primaju takodjer u „Del. popornom družtvu" Via Molin piccolo broj 1, I. pod.

Dva upita sl. c. kr. kot. poglavarstvu u Poreču. Mjeseca novembra prošle godine izabirao je puk podobćine Zrenj — mjestna obćina Oprtalj — svoje upravno vieće. Izabrani bijahu u dvih tielih pristaše istarsko-hrvatske narodne stranke. Imali su dakle većinu u novoizabranom vieću. Od tada je prošlo 8 mjeseci a staro vieće nalazi se još uviek na upravi. To vieće upravlja dapače onom poreznom obćinom već punih 6 godina uzastopce. Molimo dakle c. k. kotarsko poglavarstvo u Poreču, da nam izvole kazati: što je sa spomenutim izborom i koliko će još godina vladati neznakonito postojeće upravno vieće u Zrenju?

Našom župom upravlja već dvie godine sadašnji župe upravitelj veleč. gosp. Vranjac. Mi obćinari imademo pravo izbora župnika. Tim pravom želimo već odavna poslužiti se, jer nije pravo ni nam ni g. upravitelju, da je on bez župe a mi bez župnika. U Trstu je na ordinarijatu rekoše nam opetovno, da su na ordinarijatu učinili za izbor župnika u Zrenju, te da ako se tim izborom zateže, da je tomu netko drugi kriv. Pitamo Vas dakle poglaviti gospodine: bili nam znali kazati, na komu je krivnja, da mi nemožemo do stalnoga župnika, kojega imamo pravo izabrati. Za odgovor vas mole Zrenjci.

Novi ravnatelj zavoda sv Jerolima u Rimu. Kako izvješćuju hrvatski listovi odabran je za ravnatelja poznatoga našega zavoda „Sv. Jerolima u Rimu" kanonik P a l u n k o vrlo čestit rodoljub i uzoran svećenik iz Dubrovnika, što će bez dvojbe razveseliti svako pošteno misleće slavensko srce.

Odlikovanje. G. Gustav Šterle, prokurator ovdašnjeg novčanog zavoda *„Banca Commerciale Triestina"* dobio je od crnogorskoga kneza Nikole vitežki red Danila I. Čestitamo!

Skrajna lopovština! Dok zloglasni matuljski propalice i izdajice u svojem smradnom glasilu navaljuju na pojedine naše rodoljube, dok oni ruže i grde i najuzvišenije naše narodne težnje; dok poganom nogom gaze po onih narodnih svetinjah, koje bijahu i njima do nedavna svete (dok ih nije 30 srebrnjaka zasliepilo) ni pol muke, ni pol jada, ali kad se ti mrzki stvori drzno ozloglašivati, dapače čak denuncirati najplemenitije i najuzvišenije naše školsko družtvo, *„Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru"* tada prestaje sve, tada nejma više s njima govora i nemože se na ino, nego doviknuti im prezirno: *proklet bio izdajica* itd.

Imenovanje kod pošte u Trstu. Viši upravitelj kod ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu g. L. Kostantin bijaše imenovan ovih dana ravnateljem ureda. Gosp. Kostantin nije naš ni po rodu ni po jeziku, ali što ga čini svakoga štovanja vrednim jest to, da je u svojoj službi pravedan i nepristran napram svakomu.

Na ovo novoustrojeno mjesto nadno se zasjesti netko drugi, koji već dugo kopa jamu pod svojimi drugovi višeg i nižeg položaja, nu to mu se nije za sada posrećilo, dapače ako svi znaci nevaraju, izkopao je sam sebi grob. I pravo je, da visoka i puna odgovornosti mjesta zasjednu sposobni, strogi ali vrlodni činovnici, kakav je g. *Konstantin.*

Starčevićev dom. Kako doznajemo, ponudio je odvjetnik d r. M i l e S t a r č e v i ć, vlastnik Starčevićevog doma, družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, da od njega preuzme dom u podpuno vlastničtvo, sa svimi hipotekarnimi tražbinami, koje su na njem ukujižene i koje ne premašuju svote od 60.000 for. Primivši tu ponudu, izaslala je družba u Zagreb svoga predsjednika dra. Dinka V i t e z i ć a i tajnika dra. P o š č i ć a, koji bijahu posliednjih dana u Zagrebu, te sa dosadašnjim vlastnikom „Doma" ustanovili uvjete, uz koje bi dom imao preći u njezino vlastničtvo. Izaslanici družbe, koji su već iz Zagreba odputovali, predložit će sada družtvenom odboru ponudu dra. Starčevića, koju će, kako doznajemo, u odboru zagovarati. Ako družtvo sv. Cirila i Metoda ne bi primilo ponude dosadašnjega vlastnika, koji joj je postavio rok do konca ovoga mjeseca, da se o njoj konačno izjavi, odlučio je dr. Starčević, da Starčevićev dom proda javnom dražbom, a u koliko bi utržak od doma nadmašio na njem ukujiženi dug, poklonio bi taj višak nano-prorodsvjetnim zavodom, kojim je već prvobitni vlastnik doma, pokojni dr. Ante Starčević, ostavio u svojoj oporuci zapise. Dr. Mile Starčević nije dulje v ljan, da nosi teret, što mu ga dom nameće, pa hoće uz odobrenje svojih prijatelja, da ga se po što po to rieši. Kad bi ga preuzela istarska družba, adaptirala bi ga za stanove, čim bi se povećao prihod doma, koji je za današnjega vlastnika sa više hiljada forinti na godinu pasivan.

„N. N."

Novo slovensko družtvo u Trstu. Ovih dana stupilo je u život na temelju družtvenih pravila novo slovensko družtvo pod naslovom: *„Kolesarski klub Sokol"*, kojemu je na čelu poznati naš mladi rodoljub g. Dr. Josip Abram. Bilo i to na korist, i čast našemu narodu!

Za unesrećenoga svećenika g Josipa Vrčko primili smo nadalje od veleč. g. *J. Ž.* kr. 2 uz geslo: pošten Tirobrat pravi pastiru puka, Tvojim progoniteljem prezir naroda.

Ženska podružnica Sv. Cirila i Metoda za Istru, u Mihotićih, obdržavala je dne 18 julija t. g. godišnju skupštinu u prostorijah ondašnje čitaonice. Skupštini je prisustvovao liepi broj članica, što je najbolji dokaz, da im ta plemenita družba vruće na srcu leži.

Skupštinu je otvorila predsjednica gospodja *Anastazija Kundić*, pozdravi prisutne bodreći ih na daljnji uspješni rad. Zatim se zahvali na povjerenoj joj časti, i predloži, da se bira novi odbor. Ali uz živo odobravanje i povladjivanje odbora i prisutnih bude prinudjena prihvatiti opet obnašanu čast. Tajnicu zamjeni pako Ivanka Spinčić, blagajnicu Emilija Osojnak. Nepokom bijaše pročitan godišnji račun i tom prigodom uplatiše članarinu po 2 krune sljedeće gospodje: Čović Anka, Franki Cecilija, Grgurina Jelena, Grgurina Tereza, Kundić Anastazija, Mavrović Marija (rodj. Kinkela) Mavrović Marija (rodj. Mandić), Pospišil Marija, Slavić Roža, Spinčić Ivanka, Kinkela Josipa (Kinkelova), Šepić Marija (Tometova), Širola Milka. Gospodjice: Dubrović Marija, Grgurina Francika, Kinkela Milka, Košak Katinka, Kundić Ana, Osojnak Emilija. Osojnak Ivka, Slavić Luzarija, Šepić Ivka (Tometova), Šepić Ida, Šepić Ivka (Tonkina), Spinčić Ivanka, Zabija Savka. Po 1 krunu gospodje i gdjice: Dubrović Francika, Dubrović Jenka, Franki Katarina, Gratoni Jenka, Kinkela Josipa, Osojnak Marija, Šepić Antonija, Kinkela Amalija.

Skupštini prisustvovao je i g. *Mate Kundić*, te tom prigodom podario je podružnici 2 for. Hvala mu!

Čisti dohodak iznaša 32 for. 36 nvč.

Ližnjan. Ono što su želili naši pošteno misleći mladići, dogodilo se na 18. t. m. Toga dne bila je naime prva redovita glavna skupština naše čitaonice. Skupština započela je na 4 sata poslije podne u prisutnosti od više od 20 članova. Odbor sačinjavaju sliedeća gospoda: Anton R a v n i ć presjednik, Mate J u k o p i l a podpresjednik, A n t o n V o j n i ć blagajnik, Anton R a j č i ć tajnik, Josip F e d e l odborник. To naše mlado družtvo zove se „Hrvatska čitaonica". U okolici Pule imamo već dva takva družtva t. j. u Medulinu i Ližnjanu. Neka budu to ognjišta, iz kojih neka se širi narodna sviest po svoj okolici grada Pule. Bilo dakle sretno!" (Ugledali se u dične naše Medulince, Ližnjance, Šupetarce itd. njihovi susjedi Žminjci, Tinjanci itd. itd. Op. Ured.)

I opet dražbe nepokretnina. Za 21. julija bila je razpisana obava prve dražbe, a za 21. agusta razpisana je obava druge dražbe raznih nepokretnina, u vriednosti od prieko 5000 for., Ljudevita Dukića Tišljarića. Bilježimo to ne da se veselimo, nego upravo žalostju, i samo zato, da upozorimo naše čestite ljude, kakvi su i što se dogadja s onimi, koji su odpali od naše stranke u Kastavščini, a od hrvatsko slovenske u Istri.

Iz sela Rusci (Beram) mj. Žetvenjaka. Težko nam se vidi, da i oni, koji su dužni paziti na čistoću i čuvanje zdravlja, za nas malo mare.

Prošli utorak večer došli su loviti žabe na našu vodu, koju si mi čistu čuvamo, gosp. postajovodja od žandarmerije iz Tinjana sa dvojicom svojih prijatelja, ne žandarmi, i su onamo na vodi petrolijom i lugom mutili i smradili vodu.

Naša djeca, jer velikih ni bilo blizu, su jih tjerali, ali postajovodja jim se grozio i jim rekao, da ako ne otidu, bi jih mogli črvi provrtati. Neznamo šta će to reći?

Čuli smo, da se tuže Ježenci i Montriljci, da je taj gospodin hodio sa družtvom i na njihove lokve žabe loviti sa petrolijom i lugom.

Neznamo, da li može on to bez dopuščenja svojih predpostavnih činiti.

ovih radišnih i poduzetnih občinara. Nego, dok su se u Puntu smijali i radovali, u susjednom Krku digla se *kuka* i motika, da osujeti nakane puntarskih občinarâ. — Nama je napokon i ponjatna ta uzrujanost; ta bila bi to prava sramota, kad bi jedan *cittadin* očekivao parobrod, kad će se na puntarskom pučalu prikazat krcat puntarskim *contadina*? — To bi bila prava kapitulacija kulture i kapitala pred barbarstvom i prosjačtvom! Privezali i predobili ža se već i onako njihovu čeljad, na stroju odtuđiti ju od nas, da niti soli kod nas nekupuje, a kamo li, da s nogom pristupi na naše tlo, dočim su stanoviti gospodičići uznastojali, da im po nedjeljah i blagdanih zaslade nesnosno i dugočasno stanovanje medju nami sa večernjimi zabavicami na otočiću Košljunu, gdje se je koješta, pjevaio, psikalo i podrugivalo mimo prolazećim, onako sve po avitoj colturi, okruniv te košljunarske frajade sa bacanjem pod čisto modro nebo praskavica u obliku *astra quinquepunctata*, naravski u bojama stanovite matere ze lje.

Medjutim počelo se po našem mjestu čuhati, da će nas naskoro *kavafango* ostaviti, i da se obećanog i označenog kanala neće kopati. Na tu viest podje načelnik zapovjedniku kavafanga i zamoli ga, da mu javi jeli koliko istine na onom što se govorka. — Gosp. zapovjednik mu odgovori, da se nesmućuje, jer da on ima nalog kopat kanal, nego da mu još nacrt nije došao, ali da mora koliko brže doći. — Kad tamo mjesto nacrta eto ti predprošlu sriedu na večer k nama inžinira, koji odmah obustavi radnju i naredi shodna, da kavafango odplovi, kako čujemo, u *Nerezine*, na objestnu radost Krka a na pravednu ogorčenost Punta. — Nego ta ogorčenost dosegnula je svoj vrhunac, kad dne 17. t. mj. u zoru gospoda na kavafangu na polazku, valjda za pozdrav, *izpraznše jednu krcatu barku (bužu) blata i kamenja baš na ušću naše luke*, u očitoj nakani, da se u mraku osvete, prouzročiv time, da postane naša luka parobrodu još nepristupnija radi već i onako plitkog dna na ušću.

Stvar je prijavljena nadležnoj pomorskoj oblasti a naš načelnik putuje u Trst, da se osobno prituži nad tim gjusnim postupkom. Na parobrodu, koji je potezao kavafango bio je i gosp. c. kr. inžinir *Pruscha*. Bez komenta!

U predprošlu subotu bilo je ovdje odaslanstvo ugar-hr.-parobrodarskog družtva, da razvidi dubljinu naše luke, i da se popita o drugih mjestnih prilikah i okolnostih. Što se dubljine u samoj luki tiče uzpostavilo se, da bi mogao stanoviti parobrod plovit, ali na ušću, da imade i za taj parobrod malo vode. — Neznamo da li pozvan ili nepozvan a moguće, da i naručen, morao je tu i naš *pilota guardiano* inače kapetan duge plovitbe, dakako zagrižen taljančić, svoj upljuvak izvalit izjaviv, da na ušću luke imade u danima velike osjeke 7—7½ noga vode, dočim svi naši ribari, svi naši brodari tvrde jednoglasno, da na ušću nije nikada izpod 8½ noga vode! — U tom smislu sastavili su izjavu, koju je podpisalo prieko 80 brodara i odposlalo ju na ravnateljstvo *Ungaro-croate*, koje će, stalni smo, u interesu svojem a osobito u interesu ovog nesretnog pučanstva, kojemu je u ovo zadnje vrieme nemila *filoksera* oduzela zadnji i jedini zalog njegove sreće i blagostanja, znati uvažiti. — U toj golemoj nesreći nazrieva ovo pučanstvo u parobrodarskoj svezi, bar donekle lijek i uztuk posvemašnjoj svojoj propasti — Mi smo tvrdo uvjereni, da će odlučujući krugovi, a osobito *ugarsko-hrvatsko* parobrodarsko družtvo, znati otačbeničkim prezirom preći preko svih mogućih spletaka stanovite družbe u ovome mjestu, koje je i po broju pučanstva (2500) i po svojem prometnom položaju najznamenitije mjesto na cielom našem otoku, a ipak ono je jedino, kako rekosmo, izključeno od blagodati parobrodarske sveze, koju blagodat dan današnji uživaju i zakutna selca našeg otoka. — Kad jednom dodje k nama parobrod, budite stalni, da se neće nikada pa nikada dogoditi, da neće moći rad plitčine u našu dragu k mulu i stalni smo, da će vrieme podpunoma potvrditi ovu našu tvrdnju i dokazati svu golotinju nedostojnih spletaka naših snajeda.

Zalovčan.

Kastavščina u mjesecu juliju. Slava je prava u Liburniji, kad kmet vino otače ili prodaje, pa takvu slavu i veselje imao i jedan ovih dana u Ičići. Dobričina seljak, točeći svoje vino, po dravnom običaju priredio i veselje, a pozvao i njekog mačka iz Matulja, da ga podvori dobrim kastavskim pršutom i dobrom kapljicom. Gostovi došli, koji: bio priličan broj, sjeli k stolu, od koga se nije moguće bilo razstati, jer je domačina bio toli gostoljubiv, a pršut i vino toli sladko. Pa se vino pije i pije, a kako je vino dobro i čisto, tako i djeluje svojom snagom. Gostovom se uhvatili jezici, a napose gost mačak bio svladan — da napokon nije ni znao za se. Mačak ne može već ni s mjesta, oborio sumrtvo ruke niza se, a dubovita glava pala na prsi. A to je bilo već u samu noć. „Što sada?“ pitao se gostoljubivi domaćina.

Mačak ni maknuti nemože, niti šta čuti niti osjeća — a mrkla noć! Gdje i kuda s njime? Spavati se nema gdje, jer mnogo domaće čeljadi u kući. E nije kud kamo, već upregnuti kola, pa ga odvesti u Kalabriju. A jer je kasno doba bilo i sve spavalo, tako nije bilo moguće nigdje naći konja i kola. Kako pak u kritičnih časovih često neka viša sila nadahne čovjeka dosjetljivošću, tako se i domaćina nečemu dosjeti. „André!“ zovnu on slugu, „upregni magarce pod voz, da ga odvezemo u Kalabriju“. Rečeno, učinjeno. Magarci budu upregnuti, a u voz iztresoše ni živa ni mrtva mačka, koji je sladko spavao, a još sladje i svetčanije hrkao. Da se ne ozledi, potože podanj slamu, a slamom ga i odozgor svega prekriše, da se nije mogao ni vidjeti. S mo se izpod slame čulo čudno hrkanje. Voz podje; magarci koračahu lagano, tromo. Napokon — eto ih neko doba kod Slatiuske strange (mitnice). Strangarski stražar, videći kola i hrkanje, hitro se zaleti. „Ovaj lopov“, pomisli u sebi, gledajući kočijaša, „hoće, da prokrijumčari debelo prase!“ te u svojoj službenoj revnosti zaustavi kočijaša i stade nanj vikati, a i svojim željeznim štapom (šipkom) u slamu zabadati. Izpod slame rokćalo, a kočijaš badava dokazivao, da ne vozi svinju, već — čovjeka. Stražar ne htio vjerovati, već sbaci napokon slamu . . . „Hm, hm!“ začudi se stražar; „*mislio sam, da je svinja — al sve jedno, nije velike razlike!*“

Iz Lovrana pišu nam 20. t. mj.: Pučanarje su pripravne. Poslat će vam ih za drugi put. Za danas čujte samo ovu: Neki *Minador* va onoj taljanskoj „*Slogi*“, ka se hrvatski piše, sano da more laglje varat naš nebogi puk, tuži se, da domaći čovek va Lovrane niš ne zaslužuje, nego sve tuji ljudi, kako *Marino*, i toliki drugi Taljani, ki nisu, kako pripoveda *Minador*, *šuditi* austrijaki. To je lepo i dobro. Ma ča je trebalo Minadoru, da sada piše proti *Marinu*, *Maskaretu* i drugim? Ča ni morda ona stara i dična „*Naša Sloga*“ s Trsta dosta pisala nesamo proti njim nego i proti *Čozotom* i drugim furešton, ki nam kradu naš kruh? Svakako čudno mi je, da se nebogega *Marina* i njegovi pajdaši „*furešti*“ napada jušto va taljanskoj „*Zloće*“ z Matulj! Nego ča ćemo no — na ovem svete, ki je više nezahvalneji, njemu je najbolje. Ja — tako je! A s pravem *Marina* mi je jako žal, za svem tem, da i mane jadi kako i *Minadora*, da su brižni Lovranci *kondanani*, da najzad zamu krampu, karijolu i paliću. Vidite sirota *Cmoleta* Mane ga je jako milo. Ribi ni — zač su ji *Čozoti dištrujili*, dela ni — zač ga zimlju Taljani — a on sirota mora da čeka, da se oženi ki Hrvat, pak da mu kumpar *Turčić* biti desetak kruo, da more onputa poć na mericu, ale po cigari. Siromah *Cmole*!

Nego za pravo reć, nekako me još više začudilo, kako je *Minador finil* svoj „*artikulo mortis*“. (Ja zovem svi *artikuli* va taljanskoj „*Sloge*“ *artikuli de mortis*, to će reć pisanje mrtvih — zač mi je tako čudno gledat, kade Taljani moraju pisat hrvatski, ako te ih razumet ti njihovi Istrijani, tako, da valje pomislim: ovi ljudi se utapljaju već — pak se zato i slamice love — i sve mi se parà — kako da umiraju . . .) Pital bin ja dunke *Minadora*, ča ga on ima s gosp. *Stangerom*? Kako da je gosp. *Stanger* kriv, da nam pribajaju furešti Taljani zimat kruh z ust, kako da je on kriv, da moraju Lovranci *z larga* gledat, kade Taljani puno žepi i trbuh našemi žulji. To mi je nekako čudno — a još mi je čudnije, kada čitam, da Hrvati ljube onega, ki je zvan *Slata*. Recite nam malo, ki su ti ljudi z van *Slata*, ko Hrvati ljube? Ča morda našu braću Hrvate? Ako je tako, onputa hote još va školu (*Minador* je svaki dan va škole!), pak se vadite *jografiju* i videt ćete, da su svi Hrvati, koliko ih je Bog dal, pod otčinskom brigom našega dobrega cesara, i da su va našem State s nami, kako jedna družina va kuće. Ono pak ča piše za gosp. *Milija*; ni mi nu čudno ni malo. Ter već i vrobci znaju, koliko vremena ta *Minador mina* pod tim gospodinom, samo da bi ga podminal, pak da bi mogal sest na njegovo mesto. Če ti se dat — brižan — nisi nego rekal.

Homo napred, na drugi *artikulo mortis*, kega je i opet napisal slov. *Minador*. Napisal ga je spod *Knezgrada*; trebeda pul Kozminićoveh, puli kunjadeve rodbini. Siromahu moralo je bit va glave jako teplo, zač kako da bi sve noč z ognja govoril; ljulj — pšenica — pšenica — ljulj — — Toliko, da ne znaš ča misli ni ča govori. Najedanput ga je spopala taka vrućina, da već ni ni sam znal ča piše, pak je s perom načaral: — Ljudi, znate — Istra je — — pšenica. Ne verujete? Štejte, ako ste dobreha štuniha talijansku *Slogu*, ka na Matuljah hrvatski pišu, pak ćete videt. Istra je — pšenica. Dunke, kada vidite zrno pšenice, onputa recite: To je Istra, a kada ne budete imeli kruha, hote va Medveju va malin, pak bitite pod kamik Istru, sameljite ju, omesite, specite, pojijte — pak bona petide! A zač ja znam dobro, da vam se neće dat tako lahko z dolum, hote lepo popit mericu dobrega domaćega k *Zeanetu*, a da još bolje zalejete, hote malo i do *Mimice*, pak neka se taljanski *Minador* jadi kako ga volja i drago, a svoj jad neka lepo spravi va domaći rogi, va keh ta *Minador* drži prah, ale pak ako mu oni nebi bili dosta, neka ga zapre va svoju famožu — *kukumu*.

Barba Tončić.

Još neć! Lane ovu dobu su se naši *poperdili* zvali *Slavinci*, a sada već kako da su se opet prekrstili. *Minador* na primer piše o istrijanskoj oštariji, i o istrijanskem Lovrane, samo još ni spomenul istrijansku — črnu pamet.

Klana 20, julija 1897. Riedko kad, da Vam se odnvle javimo, a ma baš kao da kod nas teče samo med i mleko, kao u obećanoj zemlji; nu, nije tako. Žalibože imamo i ovdje kad kada neprilike sa dvojicom tobožnjih Talijanaca „*puro sangue*“, koji moraju govoriti hrvatski ili kako oni kažu istarski, jer drugoga jezika ne znadu.

Kad su bili ovdje izbori za petu kuriju, par dana prije imali smo veliko veselje; a kako i nebi, kad smo bili toliko sretni, da nas je pohodio naš dični zastupnik g. *Spinčić*. Kako smo doznali, pohrlili smo svi koliki da vidimo i pozdravimo našu diku. Iza srdačnog pozdrava nagovorio je narod u kući g. Mate Medvedića kako on već to znade. Nastalo je veselje medju nami, jer nas je bilo mnogo, koji nismo znali zašto su izbori i što će to reći izbori, nu tada svi su saznali od kakove su potrebe ti izbori i od kakve je nuždo, da pošljemo u Beč našeg čovjeka, koji znade sve naše jade krute i neyolje ljute.

Po onoj *Marićevoj* „Iza sreće i nesreća grede“, tako i mi doživismo istinu ove rečenice:

Došao je naime, da naše mirne seljane pobuni glasoviti *Krstić*, ali on nije došao kao naš dični *Spinčić* po bielom danu, nego kao vuk za crne noći; mi-lio je jadan pokupiti koliko naših, ali izjalovila mu se gnjusna nakana. Odsjeo je u prvoj krčmi kod Istrana „*talijana*“, i tu nakanio ostati dok povečera.

Tuj ga mnogi pozdraviše sa njavkanjem: bilo bi reći, da je barem stotina mačaka na skupu, kako se njavkalo. A kad nije bilo nade, da će van izaći, razišli su se svi njavkači. On, kad je čuo, da su se umirili i da nije nijednoga više, na 10 ura u večer išao je u drugu krčmu k „*mladomu mačku*“, koji nemože a da niek ne njavče po danu i po noći; tako, da sve mirne seljane iz sna uviek budi. Ali i tuj je jadan zle sreće bio, jer se i tamo njavkalo ča do 11½ u večer. Drhćući kao prut pitao je što je to u toj Klani, kakov narod, a njegov mudri *mačić* odgovorio, da ovako je navada o pustu, da to nije ništa. Iza pol noći, pošto su se nekoji tamo napili i najeli a kašnje izranali s njime, kad je čuo, da je sve mirno, išao je po kočiju, da uteče ali eto i tamo jada Zašao je u takovo blato, da je težkom mukom izašao van iz njega i onako mučan, jadan i blatan utekao je, da mu se moglo kazati: Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba, jer nije ništa opravio za sebe povoljna. Silno jadan uzklinuo je bolno: „*Klana! Klana! nevidiš ti mene više*“, a mi želimo, da bude barem ovaj put, što nije možda nikad bio, postojan u svojoj odluci, i da nas ne pohodi nikad više — Po ovome možete lahko razumjeti, da je prošao praznih ruku, jer sutradan pri izborima sva se Klana listom digla i pohrlila, da glasuje za svoga ljubljenoga dr. M. *Laginju*.

To je bio dobar *tuš* i za poznatega smutljivca, koji izdaje list „*Il giovine Somiero*“ i koji je pisao, da će rodno mjesto dr. *Laginje* glasovati proti njemu. Što se babi snilo, to se babi litilo!

Klanjac.

Iz Rieke pišu nam 10. t. mj.: Ima već mnogo vremena, da nisam umočio pera, da Vam se odavle javim. Treba mi priznat, da stvar nije u redu, jer sam Vam obećao, da ću Vas točno obavjestiti, kada se štogod izvanredna ovdje dogodi. Ima već nekoliko, da su nam imenovali župnika; to naravski nije ništa izvanredna, jer skoro svako selo ima svog župnika, dakle opetujem, tu nema ništa izvanredna, nego jedino u slučaju, kada bi se uzele u obzir župnikova mlada ljeta i njegovo nikakvo izkustvo u obradjivanju u njivi Gospodinovoj. Ali to se sve dade lahko tumačiti kada se zna, koliko naš *municipij* mati da li je župnik sposoban ili nije, kada se o stranki radi. Novoizabranog gospodina *Kukanića* skoro nitko nepozna, ali se zna, da je *magjarski* učio i da *magjarski* govori, i da je pristaša talijanšćine, premda gomilar i rodjen od hrvatskih roditelja. Zna se, da je bio profesor u senjskom sjemenjištu, nu uza sve to naši su *ultra Talijani* zabrinuti u njihovom tjedniku „*Vita fiumana*“. Oni se skoro boje, da bi *Senj* mogao na Kukanića dielovati i uplivati, pa da se uzprotivi kada budu od njega zahtjevali, da se svu starodavnu hrvaštinu iz crkve iztjera. Nedaleka budućnost će pokazati misli li Kukanić nas činit *kukati* po *magjarsko-talijanskom* receptu ili ne.

Kod izbora župnika bio je dobar dio zastupnika pripravan glasovati za preč. gospodina *Marušića*, biskupova kandidata i jedinoga sposobnoga za riečku plovanju; ali nezadovoljna stranka zastupstva, kojoj je propao načelnik *Ciotta*, i koja u svojih redovih broji istrane i *irredente*, ova je stranka iz prkosa glasovala za popa *Cassia*, za koga je u svoje vrieme, kada je bila ta stranka u vladi, izposlovala, da su ga kanonikom imenovali, i, taj kanonik je dobio dvanajst glasova, dočim je dobio prečastni *Marušić* samo jednoga.

Zastupnici, koji su željeli Marušića za župnika, videći, da se Istrani potežu za svoga *Cassia*, svi se složiše za *Kukanića*, jer da ima bar tu prednost, što je Riečanin, i da nije još pokazao one nesposobnosti, koja odlikuje gosp. *Cassia*. Radi toga je prošao Kukanić, komu ne manjka ništa drugo nego viša potvrda, i onda ćemo imati župnika, recimo baš izvanrednoga, jer u ovoj našoj župi, odkad grad obstoji, nije bio župnika, koji je magjarski govorio.

Do vidova! *Rokac.*

Franina de Jurina

Fr. Ča da se on mačić va Drage gozi, da ki bi ga stavil va folji, da bi ga valje ubil.

Jur. Ala neka se samo nijenemu onakov negrozi, zač je jur dosti naružen.

Fr. Ča biš ti reka, su li Hrvati veće kreše napalili na „Vrh Drača“ miseca marča na čast našim zastupkom, oli ti su talijanske podrepnice miseca julja na čast svojim?

Jur. Po svetega Kirina povidaju, da su talijanske podrepnice Bartuliću na čast štale zapalili, a naši su smijem kresili.

* * *

Fr. Topolovski mudrac, da se srdi na svojga prijatelja.

Jur. Ter su se štimali kada su čukali z mižoli.

Fr. Ja ma da mu nisu izašli raćuni po volji.

Jur. Kaj deš, već ni komunjskeli fijurini a naši vridni kmeti raštrkali su im patriju.

Fr. Izdajač va Topolovcu da se je opet proda Taljanom.